PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVIII. št. 165 (14.256)

Trst, sobota, 18. julija 1992

Potem ko je Hrvaška begunce strpala v vagone in jih poslala proti Sloveniji

Avstrija in Italija sprejmeta dva vlaka z begunci iz BiH

Avstrija spremenila dosedanje odklonilno stališče zaradi dramatičnih razmer med begunci
V pobudo pa je na dunajskem zasedanju srednjeevropske iniciative pritegnila tudi Italijo

DUNAJ — Medtem ko so včeraj zunanji ministri v glavnem že sestavili smernice za politične in gospodarske dokumente, ki jih bodo predsedniki vlad in držav srednjeevropske pobude podpisali danes, pa je z vso silovitostjo butnilo na dan dramatično vprašanje bosanskohercegovskih beguncev. Na železniški postaji Marof stojita namreč dva izredna vlaka z okrog 4.000 begunci, tretji izredni vlak s približno 2.000 begunci iz BiH pa stoji na železniški postaji Zaprešić. Čeprav je Slovenija Hrvaško obvestila, da do nadaljnjega ne zmore več sprejemati beguncev, je sosednja država pripravila tri izredne vlake, ki naj bi po njenih načrtih begunce odpeljali v Slovenijo, Italijo in Avstrijo. Znano pa je, da sta Italija in Avstrija že pred časom zaprli svoje meje za begunce. Včeraj pa je morala Avstrija spremeniti svoje stališče, saj je že grozilo, da bo prišlo do zapletov v njeni vladi. Avstrijci so torej pristali, da sprejmejo na svojem ozemlju en vlak z begunci, drugega pa naj bi sprejela Italija. Italijanski zunanji minister Scotti je okvirno pristal na to, a je takoj pristavil, da se bodo o vsem dokončno sporazumeli v prihodnjih dneh v Rimu. Njegovi sodelavci in svetovalci pa so zatrjevali, da bo Italija sprejela »največ do 700 novih beguncev«, ki bi se pridružili na italijanskem ozemlju že prisotnim 1.700 beguncem. Italijani seveda navajajo, da je pri sorodnikih in znancih v Italiji še drugih 3.000 beguncev, pri tem pa ne navajajo, da zanje država ne izda niti beliča.

Vsekakor je minister Scotti ponovil že znano stališče, da je treba beguncem pomagati na slovenskem in hrvaškem ozemlju. Ponovil je zagotovila, da bo Italija pomagala Sloveniji in Hrvaški pri

NADALJEVANJE NA 12. STRANI

Na postaji Zaprešić pred slovensko mejo čaka 2.000 beguncev (AP)

V Milanu že deseta zahteva za kazenski postopek

RIM, MILAN — Italijansko politično dogajanje se je tudi včeraj prepletalo s sodno kroniko. Državno pravdništvo v Milanu je zahtevalo kazenski postopek za novega, že desetega parlamentarca, ki je vpleten v milansko preiskavo o podkupninah. Zahteva se nanaša na socialističnega poslanca Sergia Moronija, ki ga dolžijo prikrivanja nečistih poslov. Na prepihu se je znašel tudi demokristjanski parlamentarec Luigi Baruffi; zanj so že drugič zahtevali kazenski postopek. V Milanu, središču nečednih poslov, so včeraj zaslišali aretiranega finančnika Salvatora Ligrestija; ta je priznal, da je plačal kar milijardo lir, da bi si zagotovil gradbena dela milanske podzemske železnice.

V središču pozornosti so se znašli tudi nekateri politiki iz Padove. Še posebej to velja za Antonia Testo, bivšega predsednika komisije za prevoze v poslanski zbornici; tamkajšnje sodstvo naj bi zoper njega — zaradi korupcije — že pripravljale sodno jamstveno obvestilo.

O prepletenosti med sodstvom in politiko je včeraj razpravljalo vodstvo vsedržavne PSI. Slednje je izrazilo solidarnost s pravosodnim ministrom Martellijem, zoper katerega je 22 članov Višjega sodnega sveta naslovilo kritike. Oglasil se je sam Martelli, ki je dejal, da rezultati preiskav o korupcijah ne smejo — kot se sedaj dogaja — biti plen tiska.

Sodna kronika je delno zasenčila ostala dogajanja na političnem prizorišču. Eno od teh je sestava nove večine v sicilskem deželnem svetu. Novo večino sestavljajo vsedržavne vladajoče stranke in — kar je novost — tudi PRI in DSL. Politični komentatorji so mnenja, da je ta dogodek prelomnega pomena in dodajajo, da Sicilija zopet postaja politični laboratorij; vstop PRI in DSL v novo večino se namreč lahko v bližnji bodočnosti ponovi na vsedržavni ravni.

Precejšnje presenečenje je medtem povzročila nenadna ostavka predsednika PRI Bruna Visentinija. Visentini je odstopil zaradi nesporazumov z vsedržavnim tajnikom stranke La Malfo; slednjemu je očital, da vodi stranko preveč na lastno pest.

Ko so srbske sile v bistvu že dosegle svoje cilje v Bosni in Hercegovini

Lord Carrington dosegel sporazum Jutri naj bi se že začelo premirje

LJUBLJANA — Proti pričakovanjem so predstavniki vseh treh narodnostnih skupin v Bosni in Hercegovini včeraj v Londonu podpisali mirovni sporazum. Po dogovoru naj bi spopade takoj prekinili, težko orožje naj bi bilo pod nadzorom Združenih narodov, vsi begunci pa naj bi se vrnili v svoje domove. Mirovni sporazum, ki so ga podpisali voditelji treh narodov v BiH Mate Boban za hrvaško HDZ, Radovan Karadžić za srbsko SDS in Haris Silajdžić za muslimansko SDA, naj bi stopil v veljavo jutri, trajal pa naj bi vsaj štirinajst dni.

Mnoge opazovalce v Londonu, ki so dvomili v kakršenkoli uspeh pogajanj, ker so menili, da bi le-ta propadla že prvi dan, če se udeleženci ne bi bali, da bi z odklonilnim odnosom do pogajanj tvegali tudi obsodbe mednarodne skupnosti, češ da so že na samem začetku »minirali« pogajanja, je včerajšnji razplet presenetil. Vsekakor pa bo treba še počakati, da se na »terenu« preveri, če bodo »sprti« spoštovali včeraj v Londonu doseženi sporazum. Do sedaj je še vsakemu premirju, ki so ga predlagali Srbi, sledila še hujša agresija. Lord Carrington pa je prepričan, da bo tokrat sporazum uspešnejši, ker pristajajo, da se težko orožje postavi pod nadzorstvo sil OZN. Ob tem marsikdo že navaja, da so Srbi dosegli svoje memorandumske cilje, saj so vzpostavili ozemeljsko povezavo Srbije s hrvaškimi krajinami preko bosanskohercegovskega ozemlja, tako da lahko pristanejo na premirje in odvzem težke oborožitve. V bistvu smo priča reprizi dogajanj na Hrvaškem, ko so Srbi pristali na prihod mirovnih sil OZN, ko so dosegli svoje cilje in v bistvu že etnično očistili ozemlja, ki so se jih polastili. Bržkone bodo v prihodnjih dneh zahtevali, naj se mirovne sile OZN čimprej razmestijo med sprtimi, saj bi tako posredno preprečevale, da bi Muslimani začeli z osvobajanjem izgubljenih ozemelj. Glede zagotovil, da se bodo begunci lahko vrnili na svoje domove, pa je lahko vsakomur jasno, da je to skoraj neuresničljivo, ker so med etničnim čiščenjem srbske enote uničile vse, kar bi omogočilo povratek nesrbskim beguncem.

Ruplove izjave o BiH so razburile Hrvate

LJUBLJANA — Predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek je včeraj odgovoril svojemu hrvaškemu kolegu Franju Greguriću, glede stališč, ki jih je nedavno izrekel slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel.

Ob njih je predsednik hrvaške vlade pisal Drnovšku in komentiral nekatere Ruplove izjave. Med drugim je Rupel v četrtek podal prelomno oceno, češ da dve državi - Srbija in Hrvaška - vodita vojno, na tleh tretje države - BiH.

Drnovšek je v svojem odgovoru Greguriću zapisal, da so stališča slovenske vlade in njenega zunanjega ministrstva nespremenjena do tako imenovane jugoslovanske krize in vojne, ki jo je izzval velikosrbski ekspanzionizem.

Slovenska obsodba Srbije in Črne gore kot agresorja je jasna in nedvoumna in Slovenija ne enači republike Hrvaške z agresorji. (NIA)

V Rimu srečanje Scotti - Panić

RIM — Na rimskem letališču Ciampino sta se včeraj srečala italijanski zunanji minister Vincenzo Scotti in premier ZRJ Milan Panić; to je bila prva etapa v turneji, katere glavni namen je mednarodna podpora ZRJ.

Minister Scotti je brez zadržkov očital srbski strani, da nosi največjo odgovornost za tragedijo v bivši Jugoslaviji. Hkrati je potrdil stališče Italije, da bo podpirala vsa mirovna prizadevanja za rešitev zapletenega vprašanja. Zaradi tega — je poudaril Scotti — je treba podpreti vse poskuse, kakršen je ravno Panićev. Po Scottijevem mnenju predstavlja največjo težavo razorožitev vojskujočih se strani, še posebno tistih, ki so neregularne. Paniću je zato predlagal, naj ta problem izpostavi pred OZN.

Ni izključeno, da se bosta Panić in Scotti v kratkem ponovno srečala; to naj bi bilo že po Panićevem obisku v New Yorku, kamor se bo odpravil po pariški etapi.

Z napadom nanjo naj bi prisilili Amata k zasuku po Reaganovem vzoru

Sindikat o politični špekulaciji z liro

RIM — Kot je bilo pričakovati, je včerajšnje povišanje eskomptne mere za 0,75% močno razdražilo podjetništvo in sindikate. Podražitev denarja bo krepko zredčila investicije in hudo prizadela zlasti manjša podjetja, s tem pa spravila v resno nevarnost delovna mesta. Udarec je toliko hujši, ker je prišel le nekaj dni po vladnih finančno-gospodarskih ukrepih, ki bodo že tako in tako naprtili delodajalcem, delojemalcem in upokojencem težka davčna bremena in sicerišnja - samo upokojence bo to stalo povprečno 357.000 lir več.

Edini, ki branijo »manever« in zvišanje eskomptne mere, so seveda vladni možje: »Gre za nujno potrebno, četudi grenko zdravilo, brez katerega ne bi mogli obdržati lire v ožjem nihalnem pasu evropskega denarnega sistema in bi klonili silam, ki na domačih in tujih tleh silijo k razvrednotenju našega denarja,« je izjavil včeraj minister za delo Nino Cristofori.

»Toda s takšno terapijo je nevarno, da zdravnik ugonobi bolnika,« je zavrnilo ministra vodstvo CGIL s pozivom Amatovi ekipi, naj z ustreznim ukrepanjem čimbolj omili učinke privitja eskomptne mere, ki je ceno denarja zvišala v realnem pogledu na 8%. To utegne požreti polovico sredstev, ki naj bi jih pridobila država z »manevrom«, in tako izvotliti sanacijske ukrepe njihove prave vsebine. Zakaj? Zato, ker bo višja eskomptna mera terjala od Države dodatni strošek 11.500 milijard lir na račun obresti, ki bremenijo javni dolg, kakor je pikolovsko natančno navedel generalni tajnik za finance Giorgio Benvenuto.

Toda vsa zadeva je še mnogo hujša, čeprav tega večinske stranke ne povedo. »Lira je tarča špekulacijskega napada iz drugih evropskih držav, predvsem Nemčije,« trdi Gavino Angius (DSL) in se vprašuje, čemu se zunanje ministrstvo še zgane ne. Še trša sta generalna tajnika CGIL Bruno Trentin in CISL Sergio D'Antoni: »V teku je huda politična špekulacija proti liri in italijanskemu gospodarstvu sploh.« Iz dobro obveščenih krogov smo zvedeli, da je bilo spravljenih v obtok 1200 milijard, s katerimi naj bi potlačili liro, sta dodala sindikalista, ki pa odgovornosti za to ne zvračata na Nemčijo, pač pa na določene notranje sile; ti krogi naj bi skušali izsiliti na ta način od Amata uvedbo »bolj reaganovske« politike, uperjene proti »socialni državi« in proti pridobitvam delovnih ljudi.

POVZETEK POSLOVANJA 1991

GENERALI

ZAVAROVALEC BREZ MEJA

Dejavnost Grupe

Grupa Generali nadaljuje akcijo za svojo okrepitev na vseh operativnih območjih. V Italiji je tako Generali prispevala z večinskim deležem k ustanovitvi družbe za življenjsko zavarovanje AssiBa, ki bo izkoriščala za svoje poslovanje okenca zavoda Banca Commerciale Italiana in mreže posrednikov za finančne investicije. V Avstriji in Nemčiji so na podlagi dogovorov z Grupo RAS reorganizirali svojo prisotnost na tržišču z oddajo delniških deležev krajevnim družbam in s prevzemom nadzorstva nad družbami Interunfall AG na Dunaju, Interunfall Allgemeine Versicherung-AG v Hamburgu in Münchener Lebensversicherung AG v Münchnu. V Belgiji, Grčiji, Švici, Madžarski, Argentini in Mehiki so izpeljali druge okrepitvene operacije prek prevzema večinskih deležev ali ustanovitve novih družb.

V Španiji so dosegli sporazum z Banco Central Hispanoamericano, ki je privedel do ustanovitve družbe Società Central Hispano-Generali Holding de Entitades de Seguros, znotraj katere deluje 6 zavarovalnih družb, s poslovnim prometom 200 milijard pezet.

PODATKI KONSOLIDIRANE BILANCE 1991

AKTIVA (v milijonih lir)	1991	1990
Nepremičnine in kmetijska podjetja	8.113.217	5.688.975
Vrednostni papirji s stalnim dohodkom	27.809.341	20.392.331
Delnice in soudeležbe	7.034.877	5.971.921
Posojila	2.993.449	2.465.830
Depoziti za ponovno zavarovanje	628.211	586.373
Bančni depoziti	2.574.587	2.185.347
Razni dolžniki in druge aktive	5.585.774	4.729.810
Skupna aktiva	**54.739.456**	**42.020.587**

PASIVA (v milijonih lir)		
Rezervni skladi za zavarovalne obveznosti	40.094.003	32.620.971
Depoziti za ponovno zavarovanje	680.649	350.297
Druge pasivne postavke	3.865.925	2.829.322
Tuji deleži	1.707.029	1.001.239
Čisto premoženje	7.827.943	4.750.980
Poslovni dobiček	**563.907**	**467.778**
Skupna pasiva	**54.739.456**	**42.020.587**

■ Konsolidiranih je bilo 74 zavarovalnih družb, ki delujejo na ca. štiridesetih tržiščih (vključenih 7 družb Europ Asistance), 21 finančnih, 21 nepremičninskih in 3 kmetijskih.

■ Bruto premije znašajo 16.005 milijard (+17,1%) od katerih za 6.242,6 milijard življenjskega zavarovanja in za 9.762,6 milijard škodninskega zavarovanja.

■ Za zavarovalne obveznosti je bilo izplačanih 7.831,7 milijard.

■ Rezervni skladi za zavarovalne obveznosti so se povečali za 5.471 milijard.

■ Upravni in proizvodni stroški so znašali 4.048,4 milijard (+12%).

■ Dohodki pri naložbah znašajo 3.745,5 milijard (+25,2%).

■ Skupne naložbe znašajo 49.153,7 milijard ne upoštevajoč rezervnih skladov za zavarovanja, ki znašajo 40.094 milijard.

■ Čisto premoženje znaša 9.426,7 milijard katerih je 83% last glavne družbe.

■ Dobiček poslovne dobe znaša 563.907 milijonov lir (+20,6% napram letu 1990) izhaja iz:

(v milijonih lir)	1991	1990
Dobiček glavne družbe	380.554	351.178
Dobiček drugih konsolidiranih družb	376.556	1.235.722
Popravki pri konsolidacijah	—84.886	—1.040.577
Konsolidirani dobiček	672.224	546.323
Tuji deleži	—108.317	—78.545
Dobiček poslovne dobe	563.907	467.778

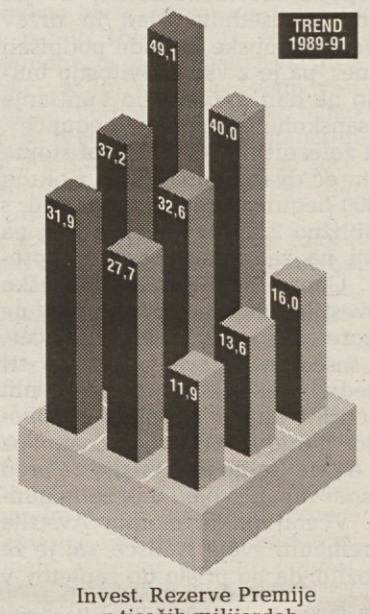

Invest. Rezerve Premije
v tisočih milijardah

Dejavnost matične družbe

Družba je dosegla v letu 1991 zadovoljivo proizvodnjo na področju življenjskega zavarovanja tako na italijanskem kakor na tujih tržiščih in to z nadvse pozitivnimi tehničnimi rezultati; na področju škodnega zavarovanja je bil razvoj dejavnosti na italijanskih tleh omejen zaradi restrikcije tehničnih pogojev za sklepanje polic, ki so jo narekovali slabi tehnični rezultati na tržišču, medtem ko je bilo zaznamovati viden porast dela na tujem. Tehnični rezultati so izkazali še nadaljnje poslabšanje zaradi omejitev, ki jih nalaga obvezna tarifa R. C. Auto (civilna odgovornost avtomobilistov), in zaradi velike konkurenčnosti netehničnih cenitev, ki še naprej označuje delovanje na mednarodnih tržiščih. Bilanco '91 so zlasti težko obremenjevali davki, med njimi izredni davek INVIM, ki ga je bilo treba v celoti poravnati v poslovnem letu 1991.

Pozitiven razvoj finančnega poslovanja in zajetnost realiziranih dobičkov, doseženih s kupoprodajo delnic, vrednotnic idr. ter operacijami z nepremičninskim premoženjem, sta krila izgube na tehničnem in davčnem področju ter zagotovila večji dobiček kot v prejšnji poslovni dobi.

ODOBRENA BILANCA ZA LETO 1991

(v milijonih lir)	1991	1990
Bruto premije	7.222.238	6.252.976
Oddane premije	—880.705	—775.835
Neto premije	6.341.533	5.477.141
Čisti dohodki od naložb	1.600.834	1.414.702
Tehnične obresti življenjskega zavarovanja	—963.233	—727.143
Rezultat tehničnega upravljanja	—476.638	—308.878
Razni dohodki in bremena	—11.223	34.807
Saldo rednega poslovanja	**149.740**	**413.488**
Dobiček od prodanih vrednotnic in nepremičnin	543.511	186.586
Minusvalence zaradi razvrednotenja vrednotnic	—70.933	—175.718
Saldo izrednega poslovanja	**472.578**	**10.868**
Posredni davki	—176.332	—45.111
Davki na rezultat	65.433	—28.067
Dobiček poslovne dobe	**380.553**	**351.178**

■ Skupna vrednost zbranih bruto premij zavarovalnice znaša 7.222,2 milijard (+15,5%) od tega 2.890,2 milijard na področju življenjskega in 4.332 milijard na področju škodnega zavarovanja

■ Za zavarovanje je bilo izplačanih 3.417,2 milijard.

■ Rezervni skladi za zavarovanje so bili povečani za 2.736 milijard.

■ Proizvodni in upravni stroški so vplivali na poslovanje za 1.628,1 milijard (+10%).

■ Dohodki naložb znašaji 1.600,8 milijard (+21.5%) po homogenem terminu).

■ Naložbe znašajo 22.116,4 milijard, poleg katerih je še rezervni sklad za zavarovanja, ki znaša 15.496,8 milijard. V smislu zakona št. 413 z dne 30. 12. 91 je bilo ovrednoteno nepremičninsko premoženje za približno 800 milijard in odvedenih v posebni rezervni sklad, razen 127,3 milijarde posebnega davka.

■ Čisto premoženje znaša 6.238,3 milijard, kar je za 2.693,6 milijard več kot v prejšnji poslovni dobi. Višek napram minimalnega zneska za izplačevanje zavarovanj znaša 2.463 milijard na področju življenjskega in 2.475,6 milijard na področju škodnega zavarovanja.

■ Dividenda — izplačljiva od 16. julija — je sestavljena iz gotovine v višini 190 lir za delnico (bruto brez davčne obremenitve) in iz dodelitvijo ene delnice Alleanza Assicurazioni s koriščenjem od 1. januarja 1992 za vsako skupino 75 delnic generali v posesti.

■ Predsednik - delegirani administrator Eugenio Coppola di Canzano; Podpredsedniki Antoine Bernheim, francesco Cingano, Carlo della Torre e Tasso; Delegirana administracija Fabio Fegitz e Gianfranco gutty.

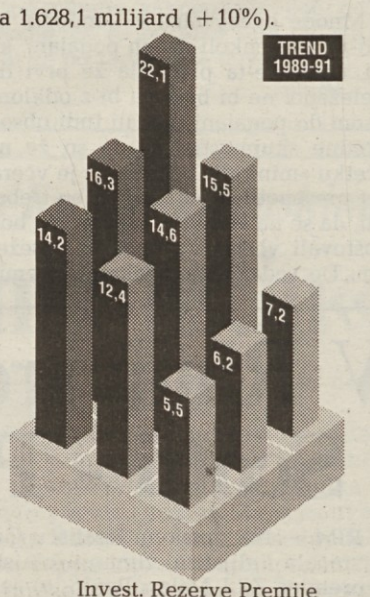

Invest. Rezerve Premije
v tisočih milijardah

Družbe grupe Generali v Italiji: AdriaVita, Agricoltura, Alleanza, Aurora, Friuli-Venezia Giulia "La Carnica", La Venezia, Navale, SIAD, Trst in Benetke, Unione Mediterranea di Sicurtà, Europ Assistance

Grupa Generali je prisotna, poleg v Italiji, tudi v Argentini, Avstraliji, Avstriji, Bahamas, Belgiji, Braziliji, Kanadi, Kolumbiji, Danski, Ekvadorju, Arabskih Emiratih, Franciji, Nemčiji, Japonski, Gibraltarju, Veliki Britaniji, Grčiji, Gvatemali, Guernsey, Hongkongu, Irski, Izraelu, Libanonu, Luksemburgu, na Malti, Mehiji, Nigeriji, Holandski, Panami, Peruju, Portugalski, San Marinu, Singapurju, Španiji, Združenih državah Amerike, Južni Afriki, Švici, Turčiji, Madžarski, Venezueli, Deviških Otokih.

GRUPPO GENERALI

ZAVAROVALEC BREZ MEJA

Danes popoldne se slovesno začne drugi Mittelfest

Čedad pod žarometom

ČEDAD — Danes popoldne bodo v Čedadu slovesno odprli drugi kulturni festival Mittelfest, ki bo zajemal med drugim gledališke, glasbene, baletne, kinematografske in lutkovne predstave. Prireja ga deželna uprava v okviru programov Srednjeevropske iniciative, sponzorizira pa krajevna Ljudska banka.

Začelo se bo ob 17.45 z zborom predstavnikov oblasti in povabljencev na čedajskem županstvu. Ob 18. uri bo na Trgu Paola Diacona simfonični koncert orkestra slovenske radiotelevizije in komornega zbora pod vodstvom Antona Nanuta, na katerem bodo prvič v Italiji izvajali hommage Franzu Kafki "Vermutungen über ein dunkles haus" Romana Hauben Stocka-Ramatija. Zatem bodo spregovorili generalni koordinator Mittelfesta Cesare Tomasetig, čedajski župan Giuseppe Pascolini, predsednik

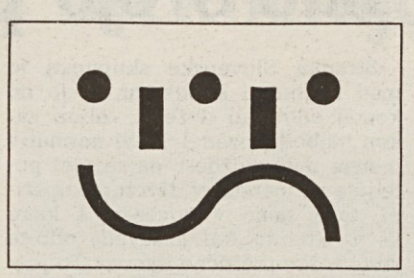

deželne vlade Vinicio Turello, umetniški vodja festivala George Tabori in predsednik Koroške Cristof Zernatto v zastopstvu Srednjeevropske iniciative.

Na otvoritveni slovesnosti bodo zastopane vse države oziroma dežele, ki so članice tega organizma in ki sodelujejo na Mittelfestu. Ob slabem vremenu bo slovesnost v cerkvi sv. Frančiška.

Za čedajsko prireditev vlada v javnosti pa tudi med predstavniki sredstev množičnega obveščanja in med kritiki izjemno zanimanje: samo novinarjev se bo zbralo v Čedadu kakšnih dvesto. Vstopnice za razne predstave so skoraj že razprodali, nekaj pa jih je še, sicer predvsem za gledališke uprizoritve. Na Mittelfestu bo sodelovalo vsega okrog tisoč umetnikov in tehnikov. Gledaliških skupin bo 22 in bodo uprizorile 24 predstav, glasbenih ansamblov pa bo približno deset in prav toliko njihovih nastopov.

Prizorišč festivalskega dogajanja bo veliko in najrazličnejših: gledališči Ristori in Impero, trgi Duomo, Paolo Diacono in Corte del Duomo, cerkvi sv. Frančiška in Santa Maria in Corte, dalje struga reke Nadiže in sama Nadiža ter razgledna točka ob njej, železniška postaja, srednjeveška vrata, vila De Claricini, sicer pa praktično ves Čedad, ki ga bodo obšli s potujočimi prireditvami.

gospodarski dopis iz slovenije

Reševanje palač

JOŽE PETROVČIČ

Finančni minister Mitja Gaspari je minuli teden na več koncih javno govoril o tem, da je najpomembnejša naloga finančnega ministrstva - najbrž pa tudi nasploh najpomembnejša naloga na gospodarskem področju - sanacija bank. Slovenske banke so v preteklosti s posojili zapravile veliko denarja. Koliko slabih posojil (ali zastrupljenih, torej takih, za katera ni veliko verjetnosti, da bodo vrnjena) je v bankah, niti ni natančno znano, ocene pa se gibljejo od treh do pet milijard mark.

Toda zaradi slabih posojil še ni propadla nobena banka, zaradi slabega poslovnega uspeha pa visi dobesedno na nitki več kot 400 industrijskih podjetij v Sloveniji, ki imajo že dalj časa blokiran račun in niso šla v stečaj smo zaradi tega, ker je vlada Lojzeta Peterleta zamrznila stečaje za leto dni. Vlada tudi za te pripravlja sanacijski program, na podlagi posebnih meril pa bodo presodili, katero podjetje je še sposobno za sanacijo, katero pa bo moralo ugasniti.

Ob tem se zastavlja logično vprašanje: kako to, da vlada daje (vsaj na videz) prednost sanaciji bank pred reševanjem podjetij. Utegne se ji namreč pripetiti, da bo zaradi propadanja podjetij sama sebi odžagala vejo, na kateri sedi, kajti stečaji bodo zanesljivo podžgali ljudsko nezadovoljstvo in sprožili nov stavkovni val.

Na sanacijo bank in podjetij je treba gledati gospodarsko pragmatično, torej kakšno praktično vrednost lahko sanacija prinese gospodarstvu. Iz tega zornega kota je vsekakor sanacija bank prednostna naloga, še posebej v gospodarstvih, ki se privajajo na tržen način delovanja.

V takšnih gospodarstvih bi bilo treba finančna in denarna podjetja prej podrediti tržnemu načinu delovanja kot vsa druga podjetja. V zadnjem preseku vzhodnoevropskih gospodarstev, ki ga je naredila organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), je na drugem mestu po pomembnosti nasvet, da je treba hitro urediti bančništvo (prva zahteva je zagotovitev trdnih finančnih virov za proračun oziroma temeljita davčna reforma). V ureditev bančništva pa morajo odločno poseči vlade, svetujejo v OECD. Popolnoma je treba odpraviti zvezanost države in poslovnih bank, vendar mora država zagotoviti možnosti za pokritje in odpravo starih, slabih dolgov. Če tega ne bo storila, bodo morale zastrupljene kredite odpravljati same banke, kar pa lahko naredijo samo tako, da dajejo nova posojila z zelo visokimi obrestmi, ki jih ne bo mogel nihče odplačevati. Zaradi dragih posojil bodo prva propadla majhna podjetja, ki so povsod po svetu najmočnejši vzvodi za ozdravitev gospodarstva. Predvsem pa bodo propadla komaj nastala zasebna podjetja. Na ta način bi banke pojedle podjetja, nato pa še same sebe.

Sanirati banke pa pomeni - dati zanje predvsem veliko denarja in ga jemati drugim. Ali drugače rečeno: nakopati si veliko zamero pri ljudeh, ki jim bodo z davki (ali kako drugače) pobrali denar za rešitev razkošnih bančnih palač. Zamera je v vzhodnoevropskih državah že pometala z vladami: na Poljskem je vrgla že štiri vladne kabinete, na Češkoslovaškem je udarila kot razdelitev države na dva dela, na Madžarskem se kaže v veliki nezainteresiranosti ljudi...

Kljub temu pa zahodni ekonomisti predlagajo brezkompromisno pot in hitro nadaljevanje reform. V posebni študiji (ki pa nam ni pri roki, ampak samo povzemamo glavne ugotovitve po tujem tisku) so trije ugledni ameriški ekonomisti (Debs, Shapiro, Taylor) ugotovili, da bi tri vzhodnoevropske države (Poljska, ČSFR in Madžarska) pri zdajšnji reformni hitrosti šele leta 1994 dosegle 2,8-odstotno gospodarsko rast, če pa bi bile reforme temeljitejše (takšne, kakršne priporoča OECD), pa bi imele te tri države leta 1994 že 6,1-odstotno gospodarsko rast. Opozorili pa so še na en vidik: če reformni proces ne bo pospešen, bo v vzhodnoevropske države letno priteklo iz zahodnega sveta 12 milijard dolarjev, kar bo komaj zadostovalo za odplačevanje obresti, če pa bo proces hiter, bodo vzhodnoevropska gospodarstva dobila z neposrednimi naložbami 22 milijard dolarjev kapitala.

Deželno vodstvo PSI in slovenska komisija o problemih manjšine

VIDEM — Zastopstvi deželnega vodstva PSI in slovenske deželne komisije iste stranke, ki sta ju vodila deželni podtajnik Alessandro Colautti in koordinator komisije Rudi Pavšič, sta se sestali v petek dopoldne v Vidmu. Na srečanju je tekla beseda okoli vprašanj notranje reorganizacije stranke tudi v vidiku deželnega kongresa, ki je napovedan za jesen.

Predstavniki slovenske komisije so izpostavili vrsto vprašanj, ki neposredno zanimajo slovensko narodnostno skupnost ter odnose z matično Slovenijo.

Glede prvih je bilo poudarjeno, da bo slovenska komisija nadaljevala na poti izpostavljanja svojih tez v dobrobit manjšinske stvarnosti. To velja predvsem za Tržaško, kjer je položaj dokaj zaskrbljujoč. Slovenski predstavniki PSI so tudi ob tej priložnosti izrazili nasprotovanje do nekaterih izbir stranke na krajevni ravni, izbir, ki jih je treba tudi v vidiku kongresa samega spremeniti in jim dati valenco, ki prevladuje na deželni ravni.

V zvezi z odnosi s Slovenijo, je bilo na srečanju v Vidmu poudarjeno, si bo PSI tudi vnaprej prizadevala za stvarno pomoč, kot je to storila doslej, in to tudi zaradi »strateške« vloge deželne PSI do levosredinskih strank v mladi republiki.

Videmsko srečanje je bilo tudi priložnost za oceno nekaterih aktualnih vprašanj, kot so denimo nov deželni volilni zakon. Podtajnik Colautti je podčrtal pripravljenost stranke in že sprejet dogovor, da glasuje za volilno povezovanje za slovensko manjšino. Poteze nekaterih posameznikov pa so stvar zasukale v drugačno smer, kar na žalost v največji meri nagrajuje večinsko stranko - Krščansko demokracijo.

Vodstvo stranke je zagotovilo svojo podporo prizadevanjem komisije pri uveljavljanju smernic, ki gredo v korist slovenske manjšine. O tem naj bi poglobljena razprava tekla prav na jesenskem kongresu.

Železniške turistične vozovnice Slovenija rail

CELOVEC — Slovenska in avstrijska železniška uprava sta sklenile poseben sporazum, ki je pričel veljati že 1. julija in nudi vrsto ugodnosti za potovanja z vlaki obeh držav. Poglejmo, kakšne so te ugodnosti.

Otroci do šestega leta starosti se lahko vozijo brezplačno, do 15. leta pa za polovično ceno. Skupine od 6 do 24 potnikov imajo pravico do 30 odstotkov popusta, večje skupine pa 40 odstotkov.

Novost so turistične vozovnice za tujce, imenovane Slovenija rail, ki veljajo za posameznike in skupine do 5 potnikov.

Te vozovnice omogočajo poljubno število potovanj po slovenskih železnicah (1. ali 2. razred), veljajo pa 10, 20 ali 30 dni. Individualna vozovnica za 10 dni stane 32 ekujev, za 20 dni 48 ekujev, mesečna pa 64 ekujev, pri čemer veljajo še skupinski popusti.

Pesniška delavnica

PIRAN — *Od 18. do 20. septembra bo v Piranu pesniška kreativna delavnica. Vodila jo bosta Boris A. Novak in Milan Dekleva, navzoč pa bo še Tomaž Šalamun. Dvodnevno bivanje s prehrano, izletom v Sečoveljske soline in kotizacijo bo stalo tolarje v protivrednosti 60 mark. Predprijave do 10. avgusta na naslov: Študentska organizacija Univerze v Ljubljani (za Piran 1992), Kersnikova 4.*

Jutri ob 50-letnici izselitve in v spomin Domnovi četi

Osmi pohod na Komelj

CELOVEC — Ob 50. obletnici izselitve in v spomin Domnovi četi bo jutri, 19. julija, XIII. pohod na Komelj s spominsko svečanostjo pred spomenikom padlim partizanom. Pohod in svečanost, ki bosta ob vsakem vremenu, prirejajo pliberški področni odbor Zveze koroških partizanov, SPD Edinost v Pliberku in Zveza slovenskih izseljencev.

Za udeležence pohoda, ki radi in lahko gredo peš, je zborno mesto pri Janku Apovniku na Borovju št. 32 (Woroujach bei Bleiburg). Apovnikova hiša je ob cesti, ki vodi iz Pliberka proti mejnemu prehodu Holmec (2 km pred mejo na razpotju Šmarjeta). Odhod od Apovnika bo ob 10. uri preko Šmarjete do spomenika na Komlju (7 km). Za ostale je do 11.30 zborno mesto pri gostilni Pistotnik na Komlju (pot je dolga 3 km), od koder je odhod ob 11.45. Ob 13. uri je zborno mesto pri spomeniku, nakar bo spominska svečanost, po njej pa pri Štibarju maša in nato družabno srečanje. Za malico in pijačo bo dobro poskrbljeno.

Cimos je prava rešilna bilka za hrpeljsko podjetje Kovinar

HRPELJE-KOZINA — Kaže, da je prišla Cimosova ponudba hrpeljskemu podjetju Kovinar v pravem trenutku. To kraško podjetje z nekaj čez sto zaposlenimi je izgubilo velik del trga nekdanje Jugoslavije (proizvajajo vijake in najrazličnejše kovinske mehanizme). Zaradi tega so ostajali brez dela in delavci so že ostajali doma na čakanju. Koprski Cimos pa se je znašel v težavah, ker je bilo nemogoče poslovati s kooperantom v Derventi. Tako mu ni preostalo drugega, kot da je poiskal ustrezno nadomestilo čim bliže, doma, v Sloveniji.

Tako so tri Cimosova podjetja Cimos France, Cimos BRD iz Münchna in Cimex Koper ustanovila družbo z omejeno odgovornostjo IKI, Kovinar je ponudil prostore v najem. Cimos je poskrbel za opremo in že nekaj časa izobražuje Kovinarjeve delavce. Zdaj računajo, da bodo v novem podjetju septembra zaposlili osem delavcev, konec leta 20, prihodnje leto pa že 40. Če bo posel tekel tako, kot načrtujejo, jih bo morda še več. IKI je že začel s proizvodnjo dveh sestavnih delov za avtomobile Citroën ZX, septembra naj bi proizvajali še štiri sestavne dele za Citroën XM. Proizvodnja bo namenjena za Citroën in za vse Rockwellove tovarne v Evropi.

Prihodnje leto naj bi ustvarili za 10 milijonov frankov prihodka. Tehnologija je enaka kot v Cimosovi tovarni Koper, proizvodnja se povezuje. Direktor koprske tovarne Branko Turk je ob tem poudaril, da zaradi uvajanja proizvodnje v Hrpeljah koprska tovarna ne bo prav nič prizadeta. Nasprotno, v Kopru se pripravljajo na odprtje dveh novih proizvodnih oddelkov, kjer bo na voljo kakih 60 dodatnih delovnih mest. Boris Bernetič, direktor Cimosa, pa trdi, da bi bil IKI lahko eno najbolj uspešnih podjetij, delavci v njem dobro plačani, ker bo imelo zelo majhno nadgradnjo: direktorja in tajnico.

BORIS ŠULIGOJ

Evropska akademija je junija v Neaplju podelila priznanemu akademskemu slikarju veliko nagrado Mediterana za njegov grafični opus

Polde Oblak razstavlja nagrajene grafične stvaritve v Tupelčah

SEŽANA — *Junija je akademski slikar Polde Oblak, razpet med Münchom, Ljubljano in Sežano, prejel za svoj grafični opus veliko nagrado Mediterana, ki mu jo je podelila Evropska akademija v Neaplju.*

Prav ta nagrajena dela - grafike Krasa in druge grafike - si obiskovalci, zlasti pa gostje lahko ogledajo v domači družinski gostilni Jazbec v Tupelčah, le 2 km od Štanjela proti Komnu.

Fragmentistični slikar Polde Oblak, rojen 1931. leta na Bledu, ki zadnja leta preživlja čedalje več časa na Krasu, kjer si je v Sežani uredil tudi svoj atelje, se tokrat predstavlja izključno s svojimi grafikami. Razstava pomeni lep pregled njegovega grafičnega opusa. Prikazane so originalne grafike, izdelane v litografiji; nekatere so črnobele, druge barvne. Poleg litografij pa je velik poudarek dan barvni jedkanici. V tej tehniki predstavlja slikar nekaj svojih najlepših kraških motivov, v katerih zasledimo kraško arhitekturo, ki zablesti v vsej svoji arhaični lepoti. Barvitost teh grafik je mirna in vendar so grafike polne barve do take mere, da izpričujejo tako izpovednost, ki jo normalno kaže le oljno slikarstvo. V te grafike je ujet pradaven utrip kraške lepote, ki je v svoji trpkosti neizmerno lep.

Tokratna Oblakova razstava grafičnih del v Tupelčah pomeni že tretjo samostojno avtorjevo razstavo na Krasu. Lahko se spominjamo Oblakovih impresij in skic v sežanskem kulturnem domu ob otvoritvi tega kulturnega hrama in v Mali galeriji. Oblakova razstava v Tupelčah pa pomeni izjemnost, ker slikar razstavlja v zasebni domači gostilni, ki ne slovi samo po visoko zahtevni gurmanski kuhinji, ampak je istočasno tudi kulturni posrednik kraškega ambienta. Lastniki te prelepe domače in prijazne gostilne so presenečeni nad zanimanjem svojih gostov za Oblakove slike. Vsakega gosta popeljejo od slike do slike in tudi celo uro posvetijo njihovemu zanimanju za umetniška dela. Marsikateri gost si želi, da bi Oblakovo delo krasilo njegov dom.

Oblakovo razstavo si je mogoče ogledati do konca julija - gostilna Jazbec je odprta od petka zvečer pa do nedelje.

Na sliki, ki jo je posnela avtorica članka, Polde Oblak ob svoji stvaritvi z naslovom "Olimpia".

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

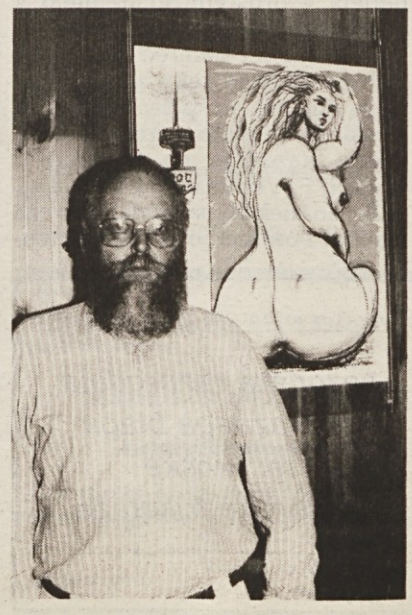

Minister Scotti v Trstu pred vrhom Srednjeevropske iniciative na Dunaju

Sestal se je s predstavniki severovzhodnih italijanskih dežel

»V Trst sem prišel, da bi se s predsedniki oziroma predstavniki severnovzhodnih italijanskih dežel pomenil o vrsti konkretnih problemov pred srečanjem zunanjih ministrov in potem predsednikov vlad Srednjeevropske iniciative na Dunaju. Naša vlada namerava pospešiti prizadevanja za okrepitev sodelovanja na tem območju, pri katerem bi morale odigrati pomembno vlogo prav severnovzhodne dežele.«

Tako je povedal zunanji minister Vincenzo Scotti na tiskovni konferenci, ki jo je imel včeraj na sedežu deželne vlade v Trstu, preden je nadaljeval pot v avstrijsko prestolnico. V Trstu se je s svojimi sodelavci sestal s predsednikom deželnega odbora FJK Viniciom Turellom in z odbornikoma Sarom in Carbonejem, s podpredsednico Dežele Veneto Amalio Sartori, z deželnim odbornikom Emilije-Romagne Odescalchijem, s šefom kabineta Dežele Tridentinske-Južne Tirolske Robolijem, s podpredsednikom Avtonomne pokrajine Bocen Ferrettijem in predsednikom Avtonomne pokrajine Trident Bazzanellom.

Zunanji minister Vincenzo Scotti ob prihodu v Trst (Foto Magajna)

Kot je povedal sam Scotti, namerava italijanska vlada na srečanju s predstavniki Avstrije, Madžarske, Češke-Slovaške, Poljske, Slovenije in Hrvaške na Dunaju pospešiti uresničevanje nekaterih infrastruktur, ki naj bi omogočile tesnejše sodelovanje med sedmerico. Gre predvsem za načrte za okrepitev železniških povezav, o čemer bo med drugim govor na posvetu o visokohitrostni progi Trst-Bentke, ki bo ta ponedeljek v Trstu ob navzočnosti prevoznega ministra Tesinija. A gre tudi za avtocesto Trst-Kijev, ki naj bi jo začeli postopoma uresničevati pod okriljem Evropske banke. (O tem se je v teh dneh pogovarjal s predstavniki italijanske vlade v Rimu tudi slovenski minister za prevoze Kranjc.) Niso pa zanemarjeni niti pomorski prevozi, kot je hotel minister Scotti podčrtati tudi s krajšim obiskom pri Tržaškem Lloydu, ki ga je opravil še pred srečanjem s predstavniki dežel.

V imenu le-teh je na srečanju s Scottijem govoril predvsem predsednik deželnega odbora Furlanije-Julijske krajine Turello, ki je opozoril na vrsto odprtih problemov. Poudaril je med drugim potrebo po odločnejšem izvajanju zakona 212 o sodelovanju z evropskim Vzhodom in še zlasti zakona 19/1991 o obmejnem sodelovanju. Turello je pri tem izrazil pričakovanje, da se bo rimska vlada primerno zavzela zlasti za uresničitev finančnega offshorea v Trstu, proti kateremu ima, kot znano, vrsto pripomb predsednik komisije EGS za konkurenco Brittan.

Na srečanju je bil govor tudi o reviziji sporazumov z bivšo Jugoslavijo, zlasti Osimskih in Videmskega sporazuma. Scotti je poudaril, da ne gre za vprašanje kakih korenitih sprememb, ampak za prilagajanje starih dogovorov novim razmeram, ki jih označuje že rojstvo novih državnih tvorb.

Pri tem se je novi italijanski zunanji minister dotaknil tudi vprašanja slovenske manjšine v Italiji in italijanske v Sloveniji in na Hrvaškem. Dejal je, da namerava italijanska vlada tem vprašanjem posvetiti posebno pozornost. Kar zadeva slovensko manjšino, pa je pojasnil, da vlada namerava nadaljevati prizadevanja za odobritev zaščitnega zakona, kot je bil zastavljen že v prejšnji zakonodajni dobi, a tudi upoštevajoč nove razmere, ki so jih prinesli zgodovinski premiki v zadnjih letih.

Vprašanje revizije mednarodnih sporazumov z bivšo Jugoslavijo bo z deželnimi izvedenci v teh dneh poglobil funkcionar zunanjega ministrstva Antonio Tarelli, v začetku septembra pa bi moral priti v Trst odgovorni za ekonomske zadeve pri zunanjem ministrstvu Aloisi, da bi pregledali predvsem gospodarske aspekte mednarodnega sodelovanja Italije z vzhodnimi sosedami. (mb)

Dežela opozarja vinogradnike na škodljivca

Observatorij za rastlinske bolezni pri Deželnem ravnateljstvu za kmetijstvo je na vinogradnike iz naše pokrajine krajine naslovil naslednje nujno obvestilo:

Te dni smo v tržaški pokrajini prvič priče napadu novega in nevarnega škodljivca vinske trte *neopulvinaria innumerabilis*. Parazit je ameriškega izvora, trenutno pa so ga opazili v občinah Milje, Dolina in Trst z izjemo kraške planote. Škodljivec povzroča na poganjkih vinske trte belkaste, bledovijolične in nitaste kepe, ki se lahko podaljšajo v precej odporna vlakna.

Vinogradnikom priporočamo, da napadene trse pred 26. julijem poškropijo s pripravki na podlagi *methidathiona* v koncentraciji 250 do 300 gramov na 100 litrov vode. Za nakup in uporabo tega pripravka je potrebno dovoljenje za uporabo škropiv (23. člen DPR z dne 3.8.1968, štev. 1255).

Po odobritvi novega deželnega zakona

SSk precej zaskrbljena nad svojo prihodnostjo

Stranka Slovenske skupnosti je med majhnimi strankami, ki jo bo komaj odobreni deželni volilni zakon najbolj prizadel. Novi normativ ji sicer daje možnost, da se spet poteguje za mandat v deželni skupščini, toda samo v povezavi s kako večjo stranko, kar ji seveda odpira vrsto težav politične narave. To je v včerajšnji tiskovni izjavi potrdil sam deželni tajnik Ivo Jevnikar, ki pa ob priznavanju težav v isti sapi poudarja, da bo SSk tudi vnaprej izredno ljubosumno varovala svojo popolno samostojnost. »Kot je Južnotirolska ljudska stranka - sicer za evropske volitve - povezana z vsedržavno stranko (KD, op.ur.), a je v narodnostnih in drugih zadevah brezkompromisna, bo tudi SSk presojala morebitne možnosti povezav samostojno in z ozirom na manjšinske interese,« dodaja tajnik Jevnikar.

SSk se bo vsekakor še naprej borila za uresničitev načela, da imajo narodne manjšine pravico do zajamčenega zastopstva v vseh izvoljenih telesih, od parlamenta do deželnega sveta in krajevnih uprav. Razprava v deželnem svetu je po Jevnikarjevem mnenju pokazala, da med italijanskimi političnimi silami žal še ni posluha za to načelo, ki pa se jim zdi samoumevno za Italijane v Sloveniji in Hrvaški. Nov volilni zakon torej ne zadovoljuje SSk, čeprav je bil storjen pomemben korak v primerjavi z besedilom, ki ga je svojčas odobrila pristojna komisija. SSk se zahvaljuje vsem, ki so podprli prizadevanja za ohranitev samostojne slovenske stranke v deželnem svetu, pa naj gre za manjšine v Italiji, za organizacije in stranke koroških Slovencev, za sredstva množičnega obveščanja ali pa za svetovalsko skupino KD, ki je vztrajala vsaj pri možnosti povezovanja med strankami. Jevnikar se tudi javno zahvaljuje tudi slovenskima deželnima svetovalcema DSL Bratini in Budinu, katerih glas - v nasprotju s sklepom lastne stranke - se je izkazal kot odločujoče pomemben.

V zvezi s tem se je oglasil tudi strankin pokrajinski tajnik Martin Brecelj, ki - podobno kot Jevnikar - pozitivno ocenjuje zadržanje Bratine in Budina. »Slovenska stranka jemlje to kot primer tistega skupnega nastopanja, za katerega se je vedno zavzemala. Dobro je torej, da se začenjamo zedinjevati okoli ključnih interesov in življenjskih vprašanj naše manjšine,« zaključuje pokrajinski tajnik Brecelj.

Zelena lista smejočega se sonca je prepričana, da predstavlja ta volilni zakon lažno reformo, saj ne poenostavlja političnega sistema, ampak ga v bistvu samo še bolj zapleta. Zeleni nasprotujejo predvsem možnosti posplošenega volilnega povezovanja, ki bo prisilila majhne stranke k barantanju z večjimi političnimi silami. Odgovornosti, da se je politični sistem znašel v tako hudi krizi vsekakor ne nosijo majhne stranke, ampak predvsem PSI in KD, »ki sta se močno balkanizirali in kjer prevladujejo oblastniške skupine, ki imajo večkrat zelo različne in včasih tudi popolnoma nasprotne interese«. Zeleni so torej prepričani, da smo priča pravi »protireformi, ki duši pluralizem in hkrati ne ponuja novega modela demokracije«.

V krogih deželnega sveta pa je medtem še vedno predmet razprav incident, ki se je pripetil ob izteku maratonskega sooočanja o volilnem zakonu. Svetovalec Zelene liste Cavallo, ki se je nato javno opravičil, je v trenutku hude jeze zalučal proti predsedstvu skupščine kozarec, ki se je raztresčil pred predsednikom Dežele Turellom in odbornikom Barnabo. Incident na srečo ni imel hudih posledic, razen te, da bodo sedaj v skupščini najbrž uporabljali le papirnate kozarce. Obstaja pa vsekakor tudi možnost, da bo Turello prisiljen prijaviti incident pristojnim sodnim organom. **(S. T.)**

Pogovor z odlično maturantko na trgovskem tehničnem zavodu Žiga Zois Miriam Ota

Strast za avtomobile, kulturno in športno udejstvovanje in jasne ideje o prihodnosti

»Volkswagen corrado zelenomodre barve, to so moje sanje!« Zaenkrat Miriam Ota, ena od dveh odličnjakinj na DTTZ Žiga Zois, teh svojih sanj še ni uspela uresničiti, a glede na prirojeno odločnost bi lahko rekli, da jih bo kdaj v prihodnosti povlekla iz predala in jih udejanila. Med tem časom pa rada preseneča sogovornike s svojim zanimanjem, ki je dejansko nekoliko nenavadno za dekleta, in blesk v njenih temnih očeh kaj kmalu potrdi, da misli čisto resno. Strastno se namreč zanima za avtomobile in za vse, kar je z njimi povezano. Pred dvema letoma je po naključju segla po specialistični reviji in kovinske škatle na štirih kolesih so jo usodno vklenile v svoj svet. Od takrat Miriam redno kupuje ljubiteljske revije in se nadvse rada pogovarja o avtomobilskih posebnostih in novostih na tržišču s prijatelji, ki so na isti valovni dolžini.

Miriam pa seveda ne zanimajo samo avtomobili, saj se v prostem času ukvarja tudi z odbojko in petjem v društvih, ki delujejo v neposredni bližini rodne Krmenke. Že več let namreč igra v vrstah ŠD Breg, v teku zadnjih desetih let pa je pela najprej v otroškem in nato v mladinskem zboru, nazadnje pa v dekliški skupini F. Venturini od Domja.

Že od nekdaj se rada posveča študiju. Posebno jo privlačijo tehnični predmeti in je zato sklenila, da se bo jeseni vpisala na šolo za davčne revizorje v Gorici. Vsekakor pa med njene skrite želje sodi tudi študij na pravni fakulteti: »Po opravljenem šolanju na šoli za revizorje se nameravam zaposliti in ob delu študirati pravo.«

Besede mlade odličnjakinje se nekako skladajo z mnenjem njenih prijateljev, ki pravijo, da ima Miriam zelo jasne poglede na svet in natačno ve, kaj hoče. Miriam se ob besedah prijateljev rahlo nasmehne, o sami sebi pa meni: »Poznam svoje meje in zaupam v svoje zmogljivosti. Da pridem do lastne ideje, najprej prisluhnem raznim stališčem oziroma verzijam, nato pa se zamislim in izoblikujem svoje mnenje...«

Pravkar opravljeno šolo Miriam označuje kot resno. Po krajšem pomisleku svoje besede popravi in doda: »Šola je zelo resna. Učno in neučno osebje se strogo drži pravil, kar pa sicer ne skvari vzdušja na šoli. V našem razredu smo se imeli zelo lepo. Postali smo prijatelji in se še vedno družimo tudi zunaj šole...«

»Najvišja ocena me sicer ni presenetila, saj sem nanjo računala. Zrelostni izpit namreč ni bil posebno zahteven. Šlo je za neke vrste prijeten in sproščen pogovor s profesorji. Pismena naloga iz knjigovodstva je bila z lahkoto predvidljiva... Za slovenščino sem pripravila referat o Srečku Kosovelu. Silno me je prevzel njegov pesniški svet. Vzljubila sem njegovo ekspresionistično poezijo: Ekstaza smrti, Tragedija na oceanu, Pesem o preobrazbi sveta v Svet... Le kako je še tako mlad človek zmogel tako presunljivo izpoved?!«

Miriam se v prihodnjih dneh s prijatelji odpravlja na enotedenski zasluženi oddih na grški otok Santorini, nato pa bo za nekaj dni odšla v Istro. Jeseni bo nadaljevala svoje dejavnosti, med katere bo sedaj uvrstila tudi nov način študija in pot v Gorico. Srečno, Miriam!

Pogovor zapisala
LOREDANA GUŠTIN

Poseg Bordona in Pizzinata za železarno

Tržaški poslanec Willer Bordon je s svojim kolegom in bivšim generalnim sekretarjem sindikata CGIL Antoniom Pizzinatom naslovil na ministra za industrijo in državne udeležbe prof. Giuseppa Guarina pismo, v katerem ga poslanca vabita, naj v okviru svojih pristojnosti nujno poseže za rešitev položaja, v katerem se je znašla škedenjska železarna. V ministrovi kompetenci je namreč tako imenovanje komisarja, ki bo upravljal škedenjsko podjetje, kot odločitev za začetek priprav na zakonsko predvideno konferenco med Deželo in podjetji z državno udeležbo.

Poslanca, ki uvodoma natančno opisujeta položaj tržaškega proizvodnega obrata, izražata ministru zaskrbljenost glede pozitivnega izida postopka za uvedbo režima izrednega upravljanja železarne, ki ga predvideva zakon. št. 95/1979. Pri izbiri načina upravljanja pa ministra vabita, naj poskrbi, da bosta zagotovljena tako natančna ugotovitev zadolženosti škedenjske družbe kot neprekinjeno nadaljevanje proizvodnega procesa v železarni.

Bordon in Pizzinato opozarjata prof. Guarina tudi na socialni, zlasti pa demografski in kulturni vidik zadeve, glede na to, da železarna danes jamči kar četrtino vseh delovnih mest v tržaškem industrijskem sektorju. Glede na krizo, ki jo preživlja ves ta sektor pa poslanca poudarjata nujnost takojšnjega začetka priprav na deželno konferenco o državnih soudeležbah, ki je edeni pravi sedež za ostro soočenje o tem, kako doseči novo vlogo in kompetitivnost podjetij z javno udeležbo v FJK.

PERT02/3

PERTOT & C.
Ul. Ginnastica 22
TRST
Tel. 371648

sezonska razprodaja metražnega blaga ter moške in ženske trikotaže

obv. občini

Prošnje za sečnjo v jusarskih gozdovih

Občina Trst obvešča interesente, da je treba prošnje za sečnjo in odvoz svežega lesa oziroma drv iz jusarskih gozdov na njenem ozemlju - sicer samo na tistih območjih, kjer niso bili izvoljeni jusarski upravni odbori - vložiti do 15. julija, in to preko pristojnih okrožnih sosvetov.

V istem roku je treba vložiti tudi prošnje za sečnjo drv v tistih občinskih gozdovih, ki nimajo jusarske namembnosti, in za zbiranje suhega dračja in storžev. V tem primeru pa morajo interesenti ustrezne prošnje oddati neposredno v uradu generalnega protokola Občine Trst na Trgu Unità št. 4.

Objekt naj bi zgradili na območju bivše čistilnice v Žavljah

Miljčani 26. julija na referendum o skladišču utekočinjenega plina

Prebivalce miljske občine čaka prihodnjo nedeljo, 26. julija, referendum: odločali bodo, ali naj družba Monteshell zgradi na območju bivše čistilnice Aquila v Žavljah skladišče utekočinjenega plina, ali ne. Ljudski glas naj bi zapisal enkrat za vselej besedo konec pod vprašanje, ki buri miljske (in ne samo miljske) duhove že najmanj sedem let, to je odkar se je francoska multinacionalka Total, lastnica bivše rafinerije odločila, da obrat zapre.

Vsa zadeva je v miljski (in tudi tržaški) javnosti dobro znana: lahko bi jo strnili v binom gospodarstvo - okolje, v katerem pa igra pomišljaj bolj razdvajalno kot povezovalno vlogo. Zametke afere, ki je konec koncev privedla do referenduma, gre iskati v daljnem oktobru 1985. Takrat je družba Total napovedala zaprtje rafinerije v Žavljah. Tukajšnje sindikalne, gospodarske in politične sile so takoj začele obsežno akcijo za ohranitev več stotin delovnih mest. Prizadevanja so obrodila zaželene sadove januarja 1988, ko je bil podpisan sporazum o izgradnji skladišča utekočinjenega plina na območju bivše rafinerije. Na osnovi tega sporazuma naj bi zajamčili naslednja delovna mesta: v skladišču naj bi bilo zaposlenih 70 ljudi; 250 jih bi dobilo delo v tekstilnem sektorju, 45 bi jih bilo zaposlenih pri drugih službah družbe Monteshell, nadaljnjih 30 pa naj bi jih zaposlili v obratu te družbe v Viscu. Družba Monteshell je takrat tudi zagotovila, da bo spet aktivirala termoelektrično centralo bivše rafinerije za dodatnih 35 delovnih mest.

Če so sindikalne in politične sile pozitivno ocenile sporazum, pa je le-ta naletel na negodovanje naravovarstvenikov in širšega sloja domačinov. Naravovasrtveniki so kritično ciljali na projekt predvsem s puščicami onesnaževanja okolja, med domačim prebivalstvom, ki se je s časom združilo v Jamstveni odbor, pa je naraščala zaskrbljenost zaradi nevarnosti, ki bi jo predstavljalo skladišče za obsežno območje miljske občine.

Ti protesti so projektu zaustavili pot, resnici na ljubo pa je treba tudi zapisati, da Dežela ni izpolnila vseh obvez, ki jih je sprejela ob podpisu sporazuma. Delavci, ki naj bi jih vključili v projekt »skladišče«, so se prav zaradi takega zadržanja deželne uprave večkrat znašli v velikih škripcih (beri: Monteshell jim je grozil z odpusti ali z vpisom v sezname mobilnosti, kar je dejansko isto kot odpust).

Po mnenju izvedencev je skladišče utekočinjenega plina resnično nevarno, ne pa onesnažujoče. Služilo naj bi za hranjenje utekočinjenega plina, ki naj bi ga s tankerji pripeljali do terminala na območju bivše rafinerije, tu pa ga uskladiščili v podzemsko skladišče (v globini 150 metrov), dokler ga ne bi s tovornjaki-cisternami ali pa po železnici odpravili klientu. Po mnenju tehnikov, ki so izvedli tudi posebno študijo o morebitnih možnostih nesreče, naj bi bilo pri vseh operacijah najbolj nevarno prav pretakanje plina s tankerja v skladišča in iz skladišča v tovornjak oziroma na vlak. Statistiki so - ob upoštevanjih obstoječih varnostnih predpisov in naprav - tudi izračunali verjetnost nesreče: le-ta je minimalna, takorekoč nična: ena vsakih 5 milijonov let! A če bi do nesreče prišlo, bi bile posledice katastrofalne za vse bližnje območje.

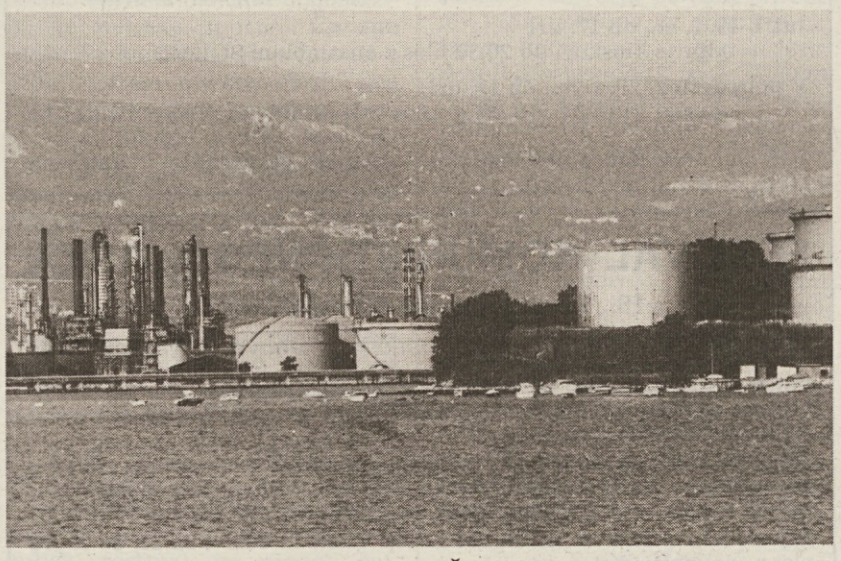

Območje bivše rafinerije Aquila v Žavljah (Foto Križmančič)

Prav zaradi velike nevarnosti je miljska občina zahtevala, naj Dežela pripravi študijo o varnosti terminala. Prav tako je izšla zahteva o varnem odhodu tovornjakov iz skladišča. Uporaba obstoječega cestnega omrežja (po Ul. Flavia) bi bila povsem neprimerna, ob sedanjem prometu sila nevarna: tovornjaki-cisterne bi bili namreč na takih cestah prave plinske bombe. Potrebna bi bila torej posebna neposredna cestna povezava s hitro cesto.

O zadevi je že večkrat razpravljal miljski občinski svet, ki se je naposled odločil, da izkoristi možnost, ki mu jo nudi zakon št. 142 iz leta 1990 o reformi javnih uprav, in razpiše referendum. Prihodnjo nedeljo se bodo tako miljski občani podali na volišča: odgovoriti bodo morali na referendumsko vprašanje, ki se bo tako glasilo: »Se strinjate ali ste proti namestitvi skladišča utekočinjenega plina na ozemlju miljske občine, ki je podrejena realizaciji varnostnih naprav in obvezam zasebnega podjetja in Dežele Furlanije-Julijske krajine?« (mk)

Kmečka zveza dobila priznanje ob 120-letnici zadružništva

Tudi Kmečka zveza iz Trsta je med dobitniki posebnih priznanj za zasluge na področju zadružništva, ki jih je podelila Zadružna zveza Slovenije ob 120-letnici zadružnega gibanja Slovenskem. Priznanja so podelili na slovesnosti, ki je bila v četrtek na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, in sicer v drugem delu 20. rednega občnega zbora osrednje slovenske zadružne organizacije.

Kmečko zvezo so na slovesnosti zastopali njen predsednik Alojz Debelis, tajnik Edi Bukavec, člana vodstva Mario Gregorič in Giusto Kariž, s Tržaškega pa je bil prisoten tudi predsednik Kmetijske zadruge Boris Mihalič. Debelis je imel tudi pozdravni nagovor, v katerem je podčrtal velik pomen, ki ga je imelo in še ima zadružništvo na Slovenskem, in to tako v matici kot zunaj njenih meja. Ob tem je predsednik KZ izrazil prepričanje, da se bo v novih razmerah še okrepilo sodelovanje med matico in zamejstvom tudi na zadružniškem področju.

Omenimo naj, da so na ljubljanski slovesnosti prejeli podobna priznanja tudi druge organizacije in številni posamezniki, med njimi tudi predstavniki iz avstrijske Koroške. Kar zadeva sam občni zbor Zadružne zveze Slovenije, pa naj omenimo, da je bil na njem potrjen za predsednika Leo Frelih, ki ga dobro poznamo tudi na Tržaškem, saj se med drugim redno udeležuje občnih zborov KZ.

V središču razprave na občnem zboru Zadružne zveze Slovenije je bil med drugim tudi novi zakon o zadružništvu, ki je prinesel pomembne novosti, a je hkrati vzbudil tudi vrsto kritik. Kaže, da ga bodo v kratkem spremenili oziroma dopolnili.

Križarka raketometalec Vittorio Veneto je od včeraj zasidrana pred Trgom Unità

Križarka Vittorio Veneto ob tržaškem nabrežju (Foto Magajna)

Včeraj je priplula v tržaško pristanišče križarka raketometalec italijanske vojne mornarice Vittorio Veneto. Ladja, ki ji poveljuje kapitan Roberto Fusco, je zasidrana ob nabrežju pred Trgom Unità. Njen prihod je povezan z današnjim pobratenjem ladje s 5. divizijo karabinjerjev, ki ima sedež v Padovi, uvršča v svojih vrstah 15 mož in deluje v štirih deželah (Venetu, Tridentinskem-Južno Tirolskem, Furlaniji-Julijski krajini in Emiliji-Romagni). Ta divizija je od 1. januarja letos kot križarka poimenovana po italijanskem mestu Vittorio Veneto in od tod tudi zamisel o pobratenju.

Križarko raketometalec Vittorio Veneto so splavili leta 1967, dve leti kasneje pa so ji prav v Trstu predali takoimenovano bojno zastavo. Njena posadka šteje 53 oficirjev in 504 podoficirjev in mornarjev. Na krmi ima ploščad za pristajanje in vzlet helikopterjev, na krov pa lahko sprejme do 6 helikopterjev tipa AB-212 A/S.

Poveljnik ladje kap. Fusco je včeraj opravil vljudnostni obisk pri tržaškem prefektu Vitiellu, delegacija oficirjev in mornarjev pa je položila lovorov venec v spominski park pod Sv. Justom.

Na pobudo ARCI nov prispevek k obravnavi mafijskega pojava

Kakšne so povezave med mafijo, politiko in posli? Na to temo, prav z naslovom »Mafia, politica, affari: rapporto 1992«, je izšla nova knjiga, ki sta jo omogočili dve pomembni sicilski stvarnosti civilne družbe, deželni odbor ARCI in Liga za okolje. Četrtkovo predstavitev v tržaškem hotelu Savoia pa je priredil odbor združenj ARCI Furlanije-Julijske krajine v sodelovanju s tržaškim krožkom ARCI-Casa dello Studente. Sicer je bila izdaja knjige tudi povod za razpravo o tem velikem problemu, ki je lahko v Trstu oz. deželi še kako aktualen, kot je v uvodnih besedah v imenu organizatorjev poudaril Gianni Iacono. Zemljepisna lega, ki omogoča olajšan stik (in zato izmenjavo) z Vzhodom, je pač ugodna tudi za nezakonite posle z mafijskim pečatom.

Obširneje je o knjigi spregovoril deželni predsednik sicilskega ARCI Giovanni Ferro, njegov poseg pa je dopolnil Francesco La Licata, časnikar turinskega dnevnika La Stampa in dolgoletni dopisnik iz Sicilije. Ferro izhaja iz ugotovitve, da sicilska mafija ni samo pojav organiziranega kriminala, temveč zapleten in razčlenjen sistem, ki se razvija vzporedno s politiko, ustanovami, skratka z oblastjo. Seveda ob čedalje očitnejši odsotnosti države. Rešitev torej nujno tiči v ločitvi tesnega sovpadanja politične stvarnosti z mafijsko. Mafija ali »cosa nostra« oz. »camorra« ne predstavljajo protidržave, temveč so del italijanske države. La Licata sicer ne zanika Ferrovega izhodišča, prepričan pa je, da gre za organizirani kriminal, ki si je v zadnjem stoletju zagotovil široko zaledje in postal »protidržava« v državi. Umor sodnika Falconeja je sprožil odločen upor civilne družbe, udejanja pa se tudi v številnih konkretnih pobudah organizacij, kakršna je ARCI.

DAMIANA OTA

Upokojenec ugnal goljufa

Tržaški finančni stražniki so identificirali in aretirali goljufa, ki je v zadnjem času prikrajšal marsikaterega Tržačana za mastne denarce. Moški, čigar imena niso sporočili, se je predstavil svojim »klientom« na domu kot funkcionar RAI. Svojo žrtev je seznanil z domnevnim (seveda povsem izmišljenim) prekrškom, nato pa dodal, da ga »kršilec« lahko poravna s plačilom v gotovini in ima pri tem še nekakšen »popust«.

Goljufu je odklenkalo potem, ko je eden od ogoljufancev (upokojenec, ki je bil prikrajšan za milijon lir) zadevo prijavil finančnim stražnikom in v njihovem fotografskem arhivu prepoznal goljufa.

Finančni stražniki opozarjajo občane (predvsem starejše), naj ne nasedajo ljudem, ki se predstavljajo na domu kot funkcionarji RAI, saj predpisi RAI sploh ne predvidevajo neposrednega plačevanja funkcionarjem, ki so ugotovili morebitni prekršek.

Sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgi bolezni zapustil naš dragi

Jušto Ukmar

Pogreb bo danes, 18. julija, ob 10.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče na Kontovelu.

Žalujoči sin Štefan in ostali sorodniki

Kontovel, 18. julija 1992

Ob izgubi dragega očeta sočustvujejo s Štefanom

Sandra, Jana, Peter in Sergij

Ob izgubi očeta Jušta Ukmarja izrekamo sinu Štefanu iskreno sožalje

Vasilij in družina

---

† Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dragi sin in brat

Renato Carli

Pogreb bo danes, 18. t. m., ob 12.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v trebensko cerkev.

Žalujoča mati Marika in brat Mirko.

Trebče, 18. julija 1992

Ob smrti Renata Carlija izreka iskreno sožalje materi Mariki in bratu Mirku

ŠD Primorec

Pogreb nepozabnega

Borisa Debeljuha

bo danes, 18. julija, ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v škedenjsko cerkev in na tamkajšnje pokopališče.

SVOJCI

Rojan, 18. julija 1992

Žalovanju se pridružujeta

Dino in Sergio z družinama

Ravnatelj, učno in neučno osebje DTTZG Žiga Zois izrekajo občuteno sožalje Marku in Marjani Debeljuh ob prerani smrti očeta Borisa.

Žalovanju se pridružujeta

družini Nadlišek in Bembi

Ob prerani izgubi dragega prijatelja Borisa Debeljuha izražajo prizadeti družini globoko sožalje

družine Rudež, Tomšič in Pavlica

Ob prerani smrti Borisa Debeljuha se ga globoko užaloščeni spominjajo

kolegi VII. pomola

Ob izgubi ljubljenega očeta izrekajo iskreno sožalje prijatelju in sošolcu Marku ter družini

dijaki V.B razreda

Ob nenadomestljivi izgubi moža in očeta Borisa Debeljuha izrekajo občuteno sožalje globoko prizadeti družini

odbor in člani TPK Sirena

Ob bridki izgubi očeta sočustvujejo z Markom in Marjano

prijatelji iz klape

Soigralci mladinske ekipe Bora Radenske 72 in 73 izrekajo Markotu iskreno sožalje ob izgubi dragega očeta.

Ob prerani izgubi nepozabnega prijatelja Borisa se pridružujejo žalovanju družine

Boris z Mojco in Janko z Lučko

Ob bridki in nenadomestljivi izgubi očeta Borisa izreka Marjani in svojcem iskreno sožalje

Erika Slama z družino

Živahna poletna dejavnost obeh trebenskih društev

S predstavniki odbora trebenskega kulturnega društva Primorec, ki so govorili tudi v imenu istoimenskega športnega društva, smo se pogovorili o prireditvah, ki so stekle v vasi od otvoritve Ljudskega doma naprej. Domači prazniki so se namreč začeli že konec junija, prostor, na katerem potekajo, pa je v gozdičku ob nogometnem igrišču, ki mu po domače pravijo v Griži.

Tu so konec junija priredili športno srečanje med šolami P. Tomažič, Trubar, Kajuh in Bevk. Od 19. do 22. junija pa je pod okriljem SKD Primorec na istem prostoru stekel vaški praznik, katerega izkupiček je bil namenjen nakupu opréme in vzdrževanja obnovljenega Ljudskega doma. Na prazniku je nastopila godba Viktor Parma, ki jo vodi dirigent Aleksander Pegan. Otroci in mladi so v nedeljo nastopili na ex tempore, in sicer v oblikovanju gline na temo »mačka« **(na sliki - foto Magajna)**. Izdelki so bili po oceni komisije zelo lepi, nekateri celo enkratni, tako da je komisija s težavo izbrala pet najboljših. Njihovim avtorjem je podarila fotografski aparat, umetniško sliko in knjigo Miroslava Košute »Na Krasu je krasno«. Na prazniku so posebno nagrado podelili tudi mlademu domačinu Radu Štoki, odborniku kulturnega in tudi športnega društva, ki je vedno pripravljen pomagati, kjer je potrebno. Priznanje mu je izročil predsednik domačega kulturnega društva Bruno Kralj.

Pretekli petek pa se je na istem prostoru v Trebčah začel že tretji vaški praznik. Organizator je domače športno društvo Primorec, trajal pa bo vse do ponedeljka. »Namen teh naših prireditev,« je še posebej podčrtala Anica Malalan, »je zbiranje sredstev za vzdrževanje vaških športnih objektov in skrb za domačo nogometno ekipo. Pri delu so nam pomagale vse vaške komponente in moramo reči, da so prazniki uspeli prav zaradi velike povezanosti celotne vaške skupnosti.«

»Obnova našega Ljudskega doma je trajala kar precej časa,« je nadaljevala naša sogovornica. »V tem času so mnoge prireditve potekale kar v šoli, medtem ko se je godba na pihala začasno preselila v prostore na Padričah. Tam še vedno vadi, dokler ne bodo odgovorne oblasti obnovljenega doma kolavdirale. Pač pa je bila zelo aktivna naša mladina, ki je sestavila svojo skupino in z njo pripravila že več prijetnih večerov. K sodelovanju je povabila tudi kulturnika Draga Gorupa, ki ji je v marsičem pomagal.«

»Hvaležni smo vsem vaščanom, ki so nam priskočili na pomoč,« je zaključila Anica Malalan, »zasluge za uspeh praznikov pa imajo tudi nastopajoče glasbene skupine in tisti, ki skrbijo za okrepčilo udeležencev. Za Trebče in njihovo kulturno in športno življenje so namreč ti prazniki pomembni, saj vežejo društvi z vaško stvarnostjo, kar v današnjem času že samo po sebi ni malo.«

NEVA LUKEŠ

gledališča

FESTIVAL OPERETE ROSSETTI

Danes, 18. t. m., ob 20.30 bo Ugo Maria Morosi predstavil Straussovo "Una notte a Venezia". Dirigent Frank Cramer.

Prodaja vstopnic pri blagajni Festivala na trgu Unità (tel. 367816 - 369485) od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00 ter eno uro pred predstavo v gledališču Rossetti.

SSG - Predstave na prostem

Slovensko stalno gledališče gostuje s komedijo Carla Goldonija PREBRISANA VDOVA danes, 18. t.m., v Žabnicah, jutri, 19. t. m., v Števerjanu, v torek, 21. t. m., v Doberdobu in v sredo, 22. t. m., v Štandrežu.Pričetek ob 21. uri.

LES VOLEURS organizira v petek, 24. t. m. , ob 20.uri multimedialni večer v bivši umobolnici - Posto delle Fragole.

koncerti

Festival operete

V ponedeljek, 20. t. m., ob 20.30 bo na Trgu Unità v sklopu Mednarodnega festivala Operete KONCERT tržaške godbe na pihala G. Verdi, ki bo pod vodstvom Lidiana Azzoparda izvajala Suppejeve, Straussove, Stolzove, Kalmanove, Leharjeve, Kernove, Gershwinove skladbe.

Gledališče Verdi
Simfonična sezona '92

Do 4. septembra se nadaljujejo vpisovanja za abonmaje (red A) pri blagajni gledališča na trgu Unità. Blagajna bo zaprta od 29. julija do 1. septembra 1992.

razstave

V TK galeriji je na ogled razstava DEMETRIJA CEJA.

V kavarni Caffè degli specchi je na ogled razstava kraških pokrajin slikarke LILI LUPIERI. Razstava bo odprta do 13. septembra.

V galeriji Muzeja Revoltella v Ul. Diaz 27 je na ogled razstava "Od Canove do Burrija - Muzej se predstavlja".

Na sedežu Turistične ustanove v Sesljanu je odprta razstava "Karikature" Giovannija DUIZA, ki bo trajala do 31. t. m. po običajnem urniku.

Na sedežu Turistične ustanove v ul. S. Nicolò 20 razstavlja ALFREDA CHALVIEN. Razstava bo odprta do 30. t.m.

V ateljeju kiparja Benedettija v Čedadu je, v okviru Mittelfesta, odprta razstava tapiserij "Poklon Moravske". Razstava bo odprta 31. t. m.. S svojimi deli je prisotna tudi Magda TAVČAR.

V poletnem sončnem jutru je v postojnski porodnišnici privekal naš

JURE MALALAN

Da bi srečno, zdravo in pametno živel najmanj sto let mu želijo

nonoti z Opčin in Vuzenice

Tjaši, Karmen in Petru Malalanu se je pridružil mali

JURE

Srečnima staršema in sestrici iskreno čestita

Jadralni klub Čupa

čestitke

Na DTTZ Žiga Zois je uspešno opravila maturo TANJA PURIČ. Iskrene čestitke in veliko nadaljnjih uspehov v življenju ji želijo obe družini Berce in družina Carli.

NIVES, tolko kaplic tolko let in veliko z nami na klepet. Družba.

kino

ARISTON - 21.30 **Il silenzio degli innocenti**, i. Anthony Hopkins, Jodie Foster.

EXCELSIOR - 18.45, 20.30, 22.15 **KGB - Ultimo atto**, r. Deran Serafian.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.00, 20.00, 22.00 **Tutte le mattine del mondo.**

NAZIONALE I - 16.40, 22.15 **Viaggio all'inferno**, r. Francis Ford Coppola.

NAZIONALE II - 16.00, 18.20, 20.15, 22.15 **Tutto può accadere.**

NAZIONALE III - 17.00, 22.15 **Obiettivo indiscreto**, i. Luca Barbareschi, □

NAZIONALE IV - 16.20, 18.15, 20.15, 22.15 **Point Break**, i. Patrick Swayze.

GRATTACIELO - 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 **Spiando Marina**, i. Deborah Caprioglio, □

MIGNON - Zaprto zaradi počitnic.

LJUDSKI VRT - 21.15 **Scappo dalla città.**

EDEN - 15.30, 22.10 **Cosce calde**, porn., □□

CAPITOL - 17.00, 18.40, 20.20, 22.10 **Lionheart - Scommessa vincente**, i. Jean Claude Van Damme.

LUMIERE - 20.00, 22.15 **Il ladro di bambini**, r. Gianni Amelio.

ALCIONE - Zaprto zaradi počitnic.

RADIO - 15.30, 21.30 **Orgasmi deliranti**, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

FC PRIMORJE

priredi: **ŠPORTNI PRAZNIK**

na Proseku 18., 19. in 20. julija

Danes, 18. t. m., ob 17. uri
odprtje kioskov; **ob 20.30** ples z ansamblom SLEM BAND.

Jutri, 19. t. m., ob 17. uri
odprtje kioskov; **ob 20.30** ples z ansamblom SOUND.

V ponedeljek, 20. t. m., ob 17. uri
odprtje kioskov; **ob 20.30** ples z ansamblom LOJZE FURLAN.

Delovali bodo dobro založeni kioski z jedačo in pijačo Vabljeni!

FESTIVAL KOMUNISTIČNEGA TISKA

18., 19. in 20. julija 92 v ZGONIKU

v organizaciji Stranke komunistične prenove - Krožek Kras

Danes, 18. t. m., ob 19. uri bosta govorila posl. Antonino Cuffaro in Sergij Lipovec na temo »2.200.000 - to je izhodišče prenove«; **od 21. do 1. ure** ples z ansamblom Furlan.

Jutri, 19. t. m., ob 19. uri koncert godbe na pihala iz Nabrežine. Nato bo govoril Stojan Spetič na temo »Procesi proti komunistom - kdo so odgovorni za protirevolucijo na Vzhodu«. **Od 21. do 1. ure** ples z ansamblom Furlan.

V ponedeljek, 20. t. m., ob 20. uri nastop Vanke in Tonce, **od 21. do 1. ure** ples z ansamblom Krt.

včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 18. julija 1992
FRIDERIK

Sonce vzide ob 5.33 in zatone ob 20.49 - Dolžina dneva 15.16 - Luna vzide ob 22.11 in zatone ob 9.13.

Jutri, NEDELJA, 20. julija 1992
ARSEN

PLIMOVANJE DANES: ob 5.55 najnižja -53 cm, ob 12.40 najvišja 40 cm, ob 18.28 najnižja -16 cm, ob 23.50 najvišja 27 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 25,4 stopinje, zračni tlak 1019,7 mb rahlo narašča, veter 6 km na uro zahodni, vlaga 55-odstotna, nebo skoraj jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 23,7 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI

RODILI SO SE: Alice Mauri, Carlotta Fornasaro, Valentina Ziberna, Alessandra Rossi, Gianluca Monfaggio, Rachele Lanza.

UMRLI SO: 77-letni Giuseppe Maccarrone, 89-letni Raffaele Biasoli, 85-letna Eufemia Calucci, 59-letni Giovanni Ravasini, 90-letna Francesca Bufo, 82-letna Alice Mortean, 63-letni Ezio Aquillante, 46-letni Boris Debeljuh, 71-letni Giusto Ukmar.

OKLICI: agent Sergio Zecchini in uradnica Magda Stocca, mehanik Roberto Pecar in uradnica Claudia Sittnig, vrtnar Sergio Fermo in uradnica Sabrina Zidarich, učitelj Stefano Pilotto in študentka Zara De Pablo Fernandez, podjetnik Diego Vidiz in študentka Giovanna Polacco, trgovski posrednik Stefano Barburini in blagajničarka Emanuela Rossetti, vojak Raymond Earl Butler in turistična vodička Letizia Schojer, mizar Enrico Teat in trgovka Giulia Molinari, farmacevt Michael Aleksander Vila in študentka Etleva Burgija, finančna straža Nicola Orlando in v pričakovanju zaposlitve Flavia Bassa, mehanik Claudio Sincovich in uradnica Elena Zancola, tehnik Giovanni Lopez in frizerka Daniela Schiesaro, točaj Denis Kurtini in natakarica Raffaela Russo, notar Andrea Liveris in uradnica Marina Mantegna, inženir Vincenzo Distefano in uradnica Roberta Civilia, kuhar Franco Pieri in obrtnica Monica Cramaro, finančna straža Sergio Frigo in delavka Daniela Felicetti, podčastnik Paolo Corrias in uradnica Alessandra Ferluga, raziskovalec Riccardo Geletti in vzgojiteljica Gianna Uxa.

SLUŽBA LEKARN
Od ponedeljka, 13. julija, do nedelje, 19. julija 1992

Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg Oberdan 2, Trg Gioberti 8 (Sv. Ivan), Mazzinijev drevored 1 (Milje).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Trg Oberdan 2, Trg Gioberti 8 (Sv. Ivan), Ul. Baiamonti 50, Mazzinijev drevored 1 (Milje).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOČNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30.
Ul. Baiamonti 50 (812325).

ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL NA DOM TEL. 350505 - TELEVITA

URAD ZA INFORMACIJE KZE

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

razne prireditve

Športno-rekreacijsko društvo in Vaška skupnost Praprot organizirata 25. in 26. julija 4. praznik piva v Praprotu. V soboto, 25. t. m., ob 17. uri odprtje kioskov, ob 20.30 ples z ansamblom TAIMS. V nedeljo, 26. t. m., ob 17. uri odprtje kioskov, ob 18. uri igre za otroke, ob 20.30 ples z ansamblom Krt.

ŠD PRIMOREC

vabi na

ŠPORTNI PRAZNIK

do 20. julija na nogometnem igrišču v Trebčah

Delovali bodo dobro založeni kioski. Zabaval bo ansambel Happy Day. Istočasno se bo odvijal turnir v malem nogometu.

razna obvestila

Solidarnostni odbor poziva širšo javnost, da prispeva za pomoč beguncem iz BiH. Zbrana sredstva bodo izročena Rdečemu križu Slovenije, ki se na vse bolj dramatičen način sooča s problemom številnih beguncev. Finančne prispevke je mogoče nakazati pri sledečih slovenskih denarnih zavodih: Tržaška kreditna banka, Hranilnica in posojilnica Občine ter Hranilnica in posojilnica Nabrežina.

Uprava Občine Zgonik obvešča, da bo občinska knjižnica v Saležu odprta v juliju in avgustu samo ob torkih od 16. do 19. ure.

Skupina Sončni žarek pod pokroviteljstvom Zadružnega centra za socialno dejavnost prireja za predšolske in osnovnošolske otroke od 31. 8. do 11. 9. poletni center v Brojenci pri Križu (ob morju). Informacije in vpisovanja na tel. št. 360324 ali osebno na sedežu zadruge v Ul. Cicerone 8/B v uradnih urah.

Urnik odhoda in prihoda šolabusa v poletni center v Nabrežini od 20. do 31. julija: Medjavas 7.30 - 13.35, Štivan 7.35 - 13.33, Devin 7.40 - 13.30, Sesljan 7.45 - 13.25, Vižovlje 7.48 - 13.20, Cerovlje 7.52 - 13.15, Nabrežina Kamnolomi 8.00 - 13.05, Slivno 8.05 - 13.00, Trnovca 8.10 - 12.53, Praprot 8.15 - 12.50, Šempolaj 8.18 - 12.48, Nabrežina Postaja 8.23 - 12.45. Urnik društvenega kombija: Prosek 8.00 - 12.45, Križ 8.10 - 13.00.

ZSKD, Društvo zamejskih likovnikov in Združenje Lupusinfabula prirejajo XXII. likovno kolonijo mladih v Sesljanu od 24. do 29. avgusta letos. Informacije in prijave ZSKD, Ul. sv. Frančiška 20, tel. (040) 635626 (vsak dan razen ob sobotah).

Narodna in študijska knjižnica obvešča svoje obiskovalce, da bo zaradi dopusta zaprta od 24. julija do 14. avgusta.

KD Rovte-Kolonkovec se ob nepričakovanem uspehu knjige »12 let delovanja« zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k njenemu širjenju in obvešča, da je knjiga spet na zalogi v Tržaški knjigarni. Kupite jo lahko še v Prehodu Fenice, v Papirnici 2000 ter v knjigarni La Bancarella pri Sv. Jakobu.

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje obvešča, da se je preselil v Ul. Revoltella 37, tel. 394515, fax 394015.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza obvešča, da je do 31. avgusta urad zaprt v popoldanskih urah.

Tržaška knjigarna obvešča, da bo zaprta zaradi dopusta od 20. julija do vključno 1. avgusta.

šolske vesti

Šola Glasbene matice Trst sprejema potrditve vpisov gojencev za šolsko leto 92/93 vsak dan (razen ob sobotah) od 9. do 11. ure (tel. 418605) do 31. julija.

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje prireja v šolskem letu 1992/93 v Trstu naslednje tečaje: 1. za dodeljene uradniškemu delu - 1. letnik (1200 ur); 2. za uradnike uvozno-izvoznega podjetja - 2. letnik (1200 ur); 3. za kuharje - 1. letnik (1200 ur); 4. strokovni master za upravljanje podjetij - pogoj za vpis opravljena višja srednja šola (500 ur - vključena delovna praksa v podjetjih); 5. osnovne informatike - MS DOS 5, WINDOWS 3 (40 ur); 6. elektronske razpredelnice - LOTUS 1.2.3 (60 ur); 7. urejevanje besedil - WORD 5 (60 ur); 8. urejevanje datotek - DB III Plus (60 ur); 9. za programiranje osebnih računalnikov z uporabo jezika DB III Clipper 5 (150 ur); 10. začetniški tečaj italijanščine (50 ur); 11. za sklepanje trgovskih pogodb (50 ur); 12. za vzdrževalce parkov, vrtov in zelenih površin (120 ur); 13. splošno kmetijstvo (150 ur); 14. enologija (30 ur). Vpisovanje in podrobnejše informacije do 31. julija t. l. na začasnem sedežu zavoda v Ul. Revoltella 37, tel. 394515, vsak dan (razen ob sobotah) od 9. do 13. ure. Za tečaj iz kmetijstva je vpisovanje tudi na Kmečki zvezi v Trstu, Ul. Cicerone 8, tel. 362941.

Sindikat slovenske šole obvešča, da bo v ponedeljek, 20. t. m., stopil v veljavo poletni urnik za stranke: ob torkih in četrtih od 11.30 do 13.00, ki bo ostal v veljavi do 31. avgusta.

Se odpravljaš na letovanje?

Si že pripravil kovčke? Še enkrat preglej ali je vse v redu in nisi kaj pozabil. Si pomislil, da lahko gre s tabo na počitnice tudi Primorski dnevnik. Dovolj je, da vsaj štiri dni pred odhodom sporočiš Primorskemu dnevniku, tel. 7796600, od 13. do 19. ure, naslov kraja, kjer boš letoval. Tako, zdaj ne manjka ničesar. Vesele počitnice.

prispevki

V spomin na Marijo Žerjal daruje Malka Kosmina 20.000 lir za PD I. Grbec - Škedenj.

Namesto cvetja na grob Vasilija Michelija daruje Margherita in Ivo Grilanc 50.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Prosek-Kontovel.

mali oglasi

OSMICO so odprli Kvrtičevi na Opčinah. Točijo belo in črno vino, poskrbeli so tudi za prigrizek.

OSMICO je odprl Mario Žerjal v Dolini.

OSMICO ima odprto Romano Purič, Repen 13.

OSMICO ima Ivan Terčon, Mavhinje 42. Toči belo in črno domače vino, poskrbljeno je tudi za prigrizek.

PODARIM dve lepi majhni mucki. Tel. na št. 200751 po 20. uri.**FIRMA FURLANI** - Ul. Milano 25 - nudi po zelo ugodni ceni kosilnice BCS in motorne obrezovalnike (decespugliatori) od 322.000 lir dalje. Tel. 632200.

MLAD MOŽ, dobra volja do dela, vešč pri vsakem poklicu, sprejme službo part-time pod vsakim pogojem. Tel. 003866/58806.

LEKCIJE iz kitare nudim na domu ob ponedeljkih in petkih. Tel. na št. 229488.

PRODAM ford escort sive barve, letnik 85, v dobrem stanju. Tel. na št. 723010.

IŠČEM knjige za V. razred trgovske. Tel. na št. 231139 zvečer.

KUPIM knjige za II. razred srednje šole. Tel. na št. 228766.

PODJETJE išče osebje z italijanskim državljanstvom za čiščenje stopnic. Tel. na št. (040) 228556.

KNJIGE za znanstveni licej prodam. Tel. na št. 299632 v jutranjih urah.

DVOSTANOVANJSKO hišo z 200 metri terena v centru Opčin prodajam. Tel. na št. 211482 od 9. do 10. ure zjutraj.

GORIŠKO podjetje išče računovodjo z izkušnjami. Pismene ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika Gorica, Drevored XXIV Maggio 1, pod šifro »GO-podjetje«.

MASAŽA: klasična, sprostilno-erotična. Telefon 0038/61 302294 od 9. do 20. ure, ob sobotah od 16. do 22. ure.

FRIZERKA s specializacijo v Trstu išče zaposlitev. Telefon 0038/67 78281.

PREŽIVITE POČITNICE na turističnih kmetijah na Starem vrhu nad Škofjo Loko (sobe, apartmani). Cena penziona od 1.300 do 1.400 SIT. Telefon 0038/64 65008.

menjalnica

17. 7. 1992

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1117,75	1100.—
Nemška marka	759,21	748.—
Francoski frank	224,71	222.—
Holandski florint	673,16	662.—
Belgijski frank	36,842	35,50
Funt šterling	2168,65	2150.—
Irski šterling	2023.—	1990.—
Danska krona	197,15	194.—
Grška drahma	6,179	6.—
Kanadski dolar	937,80	900.—
Japonski jen	8,928	8,70

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Švicarski frank	846,50	834.—
Avstrijski šiling	107,873	105,75
Norveška krona	193,52	190.—
Švedska krona	209,38	206.—
Portugalski eskudo	8,934	8,40
Španska peseta	11,867	11,25
Avstralski dolar	828.—	770.—
HUF	—	10.—
ECU	1547,45	—
Slovenski tolar	—	14,25
Hrvaški dinar	—	4,25

BCTKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611
Filiala Cedad 0432/730-314

Puljski filmski festival v skromnejši obliki

Dolga zgodovina puljskega festivala se letos vendarle nadaljuje. Lani so festival odpovedali, potem ko se je uradno že začel in so bili najpogumnejši gostje ter novinarji že na prizorišču. Puli so namreč grozili letalski napadi. Nov koncept je festival spremenil iz filmske izložbe jugoslovanskega igranega filma v mednarodno revijo. Težave so bile v zvezi z dobavo filmov, zato program do zadnjega ni bil jasen. Priletel pa je v Pulo tudi ameriški igralec John Malkovitch (Nevarna razmerja), ki mu je bila Pula namenila retrospektivo.

Tako lani, letos pa se puljski festival predstavlja kot poletni festival hrvaškega filma. Otvoril se je včeraj v Vespazijanovi areni in trajal bo do ponedeljka, 20. julija, ko bodo podeljene nagrade. Hrvaška predstavlja poleg dokumentarnih in risanih filmov šest celovečercev. **Odkruški** (1991) Zrinka Ogreste iznaša problem dednosti »ustaške etikete« v povojnem obdobju, kar je bilo v času nastanka filma (za časa Jugoslavije) še nekako sporno. **Čaruga** (1991) Rajka Grlića je pripoved o istoimenskem revolucionarju razbojniku iz obdobja po prvi svetovni vojni. Sledijo še **Čas bojevnikov** (1991) Dejana Šoraka, **Školjka šumi** (1991) Mira Medjimorca, **Djuka Begović** (1991) Branka Schmidta in **Zgodba iz Hrvaške** (1992) Krsta Papića, ki je nastajal v velikih produkcijskih težavah. V bistvu pa je edina noviteta **Luka** Tomislava Radića, ker so bili vsi ostali filmi že predstavljeni na Dnevih hrvaškega filma, ki so bili od 30. januarja do 4. februarja letos v Zagrebu.

Žal so res daleč časi, ko so premierske predstavitve čakale na puljski festival, na njegov čar, ljudsko veselje in odmevnost. Stara »Pula« je dokončno izdihnila.

»Zlata vstopnica« za Stalno gledališče

Stalno gledališče Furlanije-Julijske krajine je letošnji dobitnik prestižne nagrade »Zlata vstopnica«, ki jo bodo slovesno podelili 1. avgusta v Taormini. Nagrado podeljujeta združenje AGIS in zavarovalna družba La Minerva gledališču, ki je v teku sezone doseglo najboljšo zasedenost mest glede na zmogljivost dvorane, kar se seveda nanaša na Politeamo Rossetti.

Za gledališče naše dežele, ki se vrača s festivala v Spoletu z velikim zadoščenjem, da so njegovo predstavo »Jack razparač« Vittoria Franceschija označili za najbolj zanimivo med prikazanimi deli, predstavlja priznanje v Taormini še večje zadoščenje. Po nagrajevanju bo tržaškemu teatru dodeljeno tudi mesto častnega gosta na prireditvi, ki jo bo 2. avgusta iz Taormine neposredno oddajala italijanska televizija in jo bo vodil Pippo Baudo.

Prihodnji teden Festival Melodije morja in sonca

PORTOROŽ — *Letošnji, jubilejni 15. festival Melodije morja in sonca je največja poletna prireditev v Sloveniji, je na današnji tiskovni konferenci v portoroškem Avditoriju poudaril Iztok Jelačin, direktor tega festivala, ki želi letos obiskovalcem ponuditi veliko več kot dosedanji festivali. Trajal bo kar tri dni, na njem pa bo dovolj znanih imen za ljubitelje domače zabavne glasbe. V četrtek, 23. julija, bodo predstavili 14 dosedanjih največjih uspešnic tega festivala. Na tem večeru bo na primer nastopila celo Moni Kovačič, ki bo nalašč priletela iz Los Angelesa. Ponovno bo skupaj zaigral ansambel Prizma, nastopili pa bodo tudi Oto Pestner, Helena Blagne, Nace Junkar, Simona Weiss, Bazar, Big Ben, Stane Vidmar, Majda Sepe, Angelo Baiguerra, Majda Petan in New Swing Quartet, kot gostje pa italijanska skupina Ricchi e poveri.*

V petek, 24. julija, bo slovenski tekmovalni večer z naslednjimi izvajalci: Don Mentony Band, Tomaž Domicelj, Alenka Šmid-Čena, Deja, Faraoni, Roberto, Alenka Godec, Benč in Tomo, Agropop, Čuki, F Plus, Pop Design, Miran Rudan Band, Irena Vrčkovnik, Nataša Nardin in Čudežna polja. Gostje bodo špansko-francoska skupina Los Reyes (bratje iz ansambla Gipsy Kings). Tretji večer pa bo v soboto, nekakšen mednarodni srednjeevropski tekmovalni večer, na katerem bodo nastopili pevci iz sedmih držav.

Festival bo neposredno prenašala slovenska televizija (zanimajo pa se zanj tudi nekatere tuje). Vstopnice bodo po 800 SIT v predprodaji in tisoč tolarjev na dan prireditve.

BORIS ŠULIGOJ

Spomladanska moda 1993

Sicer smo komaj prešli iz pomladi v poletje, modni kratorji pa se že ukvarjajo s prodajami in defileji za prihodnjo pomlad. Med prvimi se je oglasila modna hiša Torrente, ki je na znamenitem pariškem sprehajališču Champs Elisee predstavila obleke, ki nam bodo voljo spomladi in poleti 1993. Manekenka na sliki ima kratko in široko krilo in črno-rdečo bluzo z zelo globokim izrezom (Telefoto AP)

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1

8.30 Koncert RAI 1
9.00 Aktualno: Ciao Italia
11.15 Poletni maraton: argentinski balet J. Bocce
12.25 Vreme in dnevnik
12.35 Aktualno: Ciao Italia
13.25 Izžrebanje lota
13.30 Dnevnik in Tri minute
14.00 Film: Arco di Trionfo (dram., ZDA 1948, r. Lewis Milestone, i. Ingrid Bergman, C. Boyer)
15.55 Iz parlamenta
16.25 Sobotni šport: avtomobilizem - IP v športnih vozilih
17.15 Velike razstave
17.40 Aktualno: To je RAI 1
17.55 Izžrebanje lota
18.00 Kratke vesti
18.10 Variete: Disney club
19.25 Nedeljski evangelij
19.40 Aktualno: Il naso di Cleopatra
19.50 Vremenska napoved
20.00 Dnevnik in šport
20.40 Variete: Igre brez meja, nato turistična beležka ... e il gioco continua
22.50 Nočni dnevnik
23.05 Posebnosti TG1
24.00 Dnevnik in vreme
0.30 Film: Alamo Bay (dram., ZDA 1984, r. L. Malle)

RAI 2

7.00 Nanizanke in risanke
9.25 Nan.: Jackie e Mike
10.15 Evropski dnevi
10.45 Nan.: Arsenio Lupin
11.45 Kratke vesti
12.00 Aktualno: Sereno variabile (vodita O. Bevilacqa, Mita Medici)
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.25 Rubrika o medicini
13.45 Sereno variabile, 2. del
14.40 Glasba: Eurpop
15.10 Film: Scusate il ritardo ((kom., It. 1982)
17.00 Izžrebanje lota
17.05 Film: Lo sperone nudo (vestern, ZDA 1953, i. James Stewart)
18.35 TG 2 posebnosti: Aids v družbi leta 2000
19.45 Dnevnik in šport
20.30 Film: Codice marziale 2 (krim., ZDA 1991, r. Kurt Anderson, i. Jeff Wincott, Billy Drago)
22.15 Film: Tucker, un uomo e il suo sogno (dram., ZDA 1988, r. Franncis Ford Coppola), vmes (23.15) nočne vesti
0.15 Vremenska napoved
0.20 Film: Lo specchio del desiderio ((dram., Fr. 1982, i. G. Depardieu

RAI 3

7.30 Danes v kioskih
7.45 Televideo
11.05 Koncerti RAI 3: Oleg Caetani dirigira simfonični orkester RAI
12.00 Film: Un'estate d'amore (dram., Šved. 1950, r. Ingmar Bergman)
13.25 Dok.: Pred 20 leti
14.00 Deželne vesti
14.10 Popoldanski dnevnik
14.25 Aktualno: Okolje Italija
14.55 Šport: kolesarstvo - Tour de France, 18.00 motonavtika off-shore
18.45 Športna rubrika: Derby, nato vreme
19.00 Dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Aktualno: Videobox
20.05 Variete: Non è mai troppo tardi (vodi Gianni Ippoliti)
20.30 Drobci
20.45 Nanizanka: Lassie
22.30 Dnevnik ob 22.30
22.45 Aktualno: Sottotraccia (vodi Ugo Gregoretti)
23.20 Aktualno: Invitateci a nozze
0.05 Drobci
0.30 Dnevnik, pregled tiska in vremenska napoved
0.55 Variete: Fuori orario

TV Slovenija 1

9.25 Video strani
9.35 Izbor: Radovedni Taček - Volk, 9.50 Lonček kuhaj - Brioši, 10.00 nad. Modro poletje, 10.55 Zgodbe iz školjke, 11.50 Umetnostni vodnik
12.00 Poročila
12.05 TV dnevnik BIH
15.10 Napovednik
15.20 Film: Medvedki prihajajo (ZDA 1976)
17.00 Tednik (pon.)
17.55 Poslovne informacije
18.00 Dnevnik
18.10 Nadaljevanka: Letalska družba (2. del)
19.00 Risanka
19.10 Napovednik
19.15 Žrebanje 3x3
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Utrip
20.30 Očarljivost čarovnij
21.20 Sova, vmes nanizanka Zakon v Los Angelesu
22.10 Dnevnik, vreme, šport
22.45 Napovednik
22.55 Sova, vmes nanizanka Murphy Brown in film Emanuelle (Fr. 1977, r. FranÇois Leterrier, i. Sylvia Kristal, Umberto Orsini, J.P. Bouvier)
0.55 Video strani

TV Koper

16.00 Koncert orkestra slovenske filharmonije
17.20 Nanizanka: Čudežni svet gospoda Monroea
17.55 Globus
19.00 TV Dnevnik
19.30 Nabožna oddaja
19.40 Nadaljevanka: Ryan
20.05 Nanizanka: Agencija Rockford
20.45 Film: Poletne počitinice (kom., VB 1964, r. Peter Yates, i. Cliff Richard)
22.30 TV Dnevnik
22.40 Naš prijatelj Koper
23.40 Agencija Rockford

TV Slovenija 2

16.30 Video strani
16.40 Sova, vmes nanizanki Roseanne in Zakon v Los Angelesu
17.55 Po poteh do sebe
18.15 Angleščina
18.30 Alpski večer (3. odd.)
19.00 Risanke: Kremenčkovi
19.30 TV Dnevnik BIH
20.05 Dok. film: Jugoslavija, geneza vojne
21.00 Otvoritev 40. Ljubljanskega festivala
23.00 Moški, ženske
0.05 Video strani

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki (pon.); 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 New Age - World Sounds; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Stereofonski koncert; 11.30 Odprta knjiga: Kdaj se bo vam nasmehnila sreča? (bere Minu Kjuder); 11.35 Kantavtorji in šansonjeji; 12.00 Glas harmonike; 12.20 Pesmi miru; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mavrični mozaik: Z naših prireditev, (15.00) Mladinska nadaljevanka Rdeči lev, (15.20) Zvočne kulise, (16.00) Na počitnice, (16.40) Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album: J.S. Bach; 18.00 Bonjour Tristesse ali kabaret podirajočih se dni (pon.); 18.30 Jazz; 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Raglja (v živo); 9.35 Turistični napotki; 10.05 Kulturna panorama; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Poslušalci čestitajo; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila, čestitke in glasba; 17.05 Tedenski aktualni mozaik; 18.30 Kam na nedeljski izlet; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na dopustu; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Radijska igra; 22.40 Zabavni orkestri; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program.

RADIO KOPER (slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba, koledar; 6.30 Jutranjik; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8. 45 Informacije; 9.00 Souvenir d'Italy; 9.35 Bla bla radio; 11.00 Moped show; 11.30 Turistična poročila; 12.00 Tropicana; 12.30 Opoldnevnik RK; 14.00 Okno v svet; 15.00 Dance music; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 16.30 Zamejska reportaža; 16.40 Pesem tedna; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Melodije morja in sonca; 19.00 Prenos RS.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.45 Kulturni koledarček; 7.45 Jutranjik; 7.50 Astrološki kotiček; 8.10 Morfej; 8.20 Block notes; 8.25 Pesem tedna; 8.45 Hiti; 9.00 Poletne turneje; 9.20 Glasbene želje; 9.45 Lucianova pisma; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Svet družine; 11.00 Narečna oddaja; 12.00 Glasba po željah; 13.35 Pesem tedna; 13.45 Edig Galletti; 14.00 Želja po glasbi; 14.40 Teen redakcija; 16.00 Mixage; 17.00 Vroči hiti; 18.45 Pesmi; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Sobotni kabaret; 15.00 Glasba po željah; 18.00 Za vsakogar nekaj.

CANALE 5

6.30 Aktualno: Na prvi strani
8.30 Nanizanke: Arnold, 9.00 Denise, 9.30 Love Boat
10.30 Aktualno: Nonsolomoda
11.00 Nanizanki: I cinque del quinto piano, 11.30 I Robinson
12.00 Kviz: Il pranzo è servito (vodi Claudio Lippi)
13.00 Dnevnik TG 5
13.20 Variete: Non è la RAI
14.00 Aktualno: Forum (vodi Rita Dalla Chiesa)
15.00 Nanizanka: Starsky in Hutch - La ragazza di Starsky
16.00 Otroški variete: Bim bum bam in risanke
18.00 Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 Lingo (vodi Tiberio Timperi)
20.00 Dnevnik TG 5
20.25 Il Tg delle vacanze
20.30 Varieteji: La sai l'ultima? (vodi Claudio Lippi), 22.30 Il Tg delle vacanze, 23.00 Bellezze da sogno
23.30 Film: Colpo di sole (kom., It. 1968, r. Mino Guerrini, i.Alberto Lionello, Antonella Steni), vmes (24.00) dnevnik
2.00 Nočni spored

RETE 4

8.30 TG 4 vesti
9.00 Nanizanki: Strega per amore, 9.30 La Tata e il professore
10.00 Nad.: General Hospital, 10.30 Marcellina
11.00 Nan.: Balliamo e cantiamo con Licia
11.25 Otroški variete
13.00 Nadaljevanka: Sentieri
13.30 TG 4 vesti
13.50 Variete: Buon pomeriggio (vodi P. Rossetti)
13.55 Nadaljevanka: Sentieri
14.20 Nanizanka: Avvocati a Los Angeles
15.20 Nad.: Io non credo agli uomini, 15.45 Ines, una segretaria da amare, 16.25 Falcon Crest
17.30 TG 4 vesti
17.50 Aktualno: Lui lei l'altro
18.20 Kviz: Gioco delle coppie
19.00 TG 4 vesti
19.25 Rubrika o lepoti
19.30 Nad.: Cristal
20.30 Nadaljevanka: Claudia, cuore senza amore
22.30 Film: Il coraggio (kom., It. 1955, r. Domenico Paolella, i. Totò, Gino Cervi), vmes TG 4 vesti
0.40 Nan.: Lou Grant

ITALIA 1

6.30 Pregled tiska
6.40 Otroški variete
9.05 Nanizanke: Il mio amico Ricky, 9.45 La casa nella prateria - Un giorno di primavera, 10.45 Hazzard
11.45 Variete: Mezzogiorno italiano (vodi G. Funari)
14.00 Odprti studio
14.15 Glasba: TopVenti (vodi Emanuela Folliero)
15.15 Film: Stella d'argento (vestern, It. 1978, r. Lucio Fulci, i. Giuliano Gemma, Ettore Manni)
17.30 Nan.: T.J. Hooker - Proiettili a doppio effetto, 18.30 Riptide - Inseguimento a suon di... musica
19.30 Odprti studio
19.45 Studio sport in vreme
20.00 Variete: Mai dire TV
20.30 Film: Piraña paura (srh., Hol.-It. 1981, r. James cameron, i. Tricia O'Neil)
22.30 Varieteja: Magico David (vodita Moana Pozzi, Gianni Fantoni), 23.15 Playboy Show
23.45 Šport: jadranje
0.30 Odprti studio
0.40 Pregled tiska

ODEON

13.00 Risanke
14.00 Šport: rafting (pon.)
14.30 Nanizanki: Spyforce, 15.15 Navy
16.15 Film: Quattro passi fra le nuvole (kom., It. 1942, r. Alessandro Blasetti, i. Adriana Benetti, Gino Cervi)
18.00 Šport: Emozioni nel blu
19.30 Risanke: He-Man
20.00 Nanizanka: Biancaneve a Beverly Hills
20.30 Film: Sangue e arena (dram., ZDA 1941, r. Robert Mamoulian, i. Tyrone Power, Linda Darnell)
22.30 Nan.: Houston Knights, due duri da brivido, 23.30 Serpico, 0.30 Spyforce

TMC

8.30 Nanizanka in risanka
9.30 Dok.: Prijateljska narava
10.00 Risanke
10.30 Nanizanka: Le isole perdute
11.00 Variete: Out-Officina (vodi U. Smaila, pon.)
12.00 Variete: Piacere Italia (vodita W. De Angelis, Luigi Veronelli)
12.30 Rubrika o motorjih
13.30 Rubrika: Sport Show (vodi M. Sbardella)
16.00 Kolesarstvo: 79. Tour de France
18.30 Nanizanka: I giorni di Brian - Pesca di cuori
19.30 Dokumentarec: Venti di terre lontane
20.00 Vesti: TMC News
20.35 Nanizanka: Matlock
21.35 Film: Soldato d'Orange (vojni, Hol. 1979, r. Paul verhoven, i. Rutger Hauer, Jeroen Krabbe)
23.40 Film: Un angelo in divisa (dram., ZDA 1987, r. Marvin Chomsky, i. Bruce Boxleitner)
1.30 Aktualno: CNN News

TELEFRIULI

15.00 Film: Incantesimo
17.00 Nan.: Avventura
18.00 Rubrika: Diagnosi
18.30 Dok.: Ritratto della Terra
19.00 Večerne vesti
19.30 Nanizanka: Adderly
20.30 Film: Inno di battaglia (vojni, ZDA 1957, i. Rock Hudson)
22.45 Nočne vesti
23.15 Nan.: Adderly

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Nov apel za nadaljevanje solidarnostne akcije za begunce iz Bosne

V Novo Gradiško so včeraj odpeljali pošiljko dar Pokrajine in Caritasa

Iz Gorice je včeraj opoldne, proti Novi Gradiški, odpeljal šesttonski tovornjak, naložen s hrano, zdravili, blagom za osebno higieno in drugo pomočjo.

Za pretežni del pošiljke je poskrbela goriška pokrajinska uprava. Že pred časom je namreč namenila šest milijonov lir za humanitarno pomoč beguncem na tleh nekdanje Jugoslavije. Pred kratkim so od omenjenega zneska že porabili približno polovico in Rdečemu križu v Ajdovščini, oziroma tamkajšnjemu centru za begunce, ki ga je obiskal tudi podpredsednik pokrajine Di Mercurio, dobavili najbolj nujno pomoč. Preostali del dotacije so namenili za pomoč Novi Gradiški, od koder so prejeli te dni nujenapel. Gre za mesto, ki je na meji z Bosno in se semkaj stekajo množice beguncev.

Na kamion zagrebškega podjetja Transport so naložili poleg nakupljenega blaga še precejšnjo količino živil in to iz skladišča nadškofijske Caritas.

Za natovarjanje so poskrbeli nekateri oporečniki, sicer zaposleni pri Caritasu in predstavniki zelenih, med njimi tudi občinski svetovalec Fiorelli. Ob tem velja povedati, da so del blaga zbrali tudi zeleni.

Pošiljko humanitarne pomoči je "pospremil" tudi podpredsednik Pokrajine Di Mercurio.

Kljub vsakodnevnim pošiljkam, ki prihajajo iz različnih krajev, so potrebe še zmeraj velike, pravzaprav naraščajo iz dneva v dan. Število beguncev se približuje milijonu oseb, po nekaterih ocenah, pa je brezumje pognalo z domov že preko milijon oseb. Nujno je zatorej da se humanitarne akcije nadaljujejo, kajti upravičeno je pričakovati, da bodo potrebe v prihodnjih mesecih še večje.

Samo v Sloveniji je že okrog sedemdeset tisoč beguncev, pričakovati pa je nov val. Za stotisoče beguncev skrbi Hrvaška, ki ima opravka tako z begunci z lastnega ozemlja, kakor z onimi ki so in ki še zmeraj prihajajo iz Bosne. Vprašanje je, koliko časa bosta tako Hrvaška, kakor Slovenija, lahko zdržali takšno breme. Prav zato solidarnost, ki se je ustvarila ne sme popustiti.

Pri Caritasu in tudi v drugih ustanovah zato še zmeraj zbirajo in sprejemajo pošiljke hrane, zdravil, oblačil in obutve ter drugega blaga. Občani ki želijo prispevati denar za pomoč beguncem pa to lahko naredijo z vplačilom na tekoči račun pri Kmečki banki v Gorici št. 65250 (za solidarnostni sklad za pomoč beguncem iz BiH). Ta račun je odprl solidarnostni odbor SSO/SKGZ, medtem ko je goriška občinska uprava, ki koordinira razne pobude, pri Goriški hranilnici odprla tekoči račun št. 13844/3. Račun je odprt pri osrednjem sedežu banke. Pomoč zbirajo tudi pri Rdečem križu, v velikih samopostrežnih trgovinah pa se nadaljuje akcija, ki so jo sprožili sindikati, ki se vsak teden sproti odločajo za vrsto zaželenega blaga.

Na sliki (foto Klemše)**: natovarjanje blaga pred skladiščem Caritasa.**

Prijave sprejemajo pri SDZPI še do 23. t.m.

Izdelan program tečajev poklicnega izobraževanja

Pri Deželnem zavodu za poklicno izobraževanje v Gorici še niso odšli na počitnice. Urejajo namreč dokumentacijo za reden začetek dejavnosti, prve dni oktobra. Iz leta v leto namreč narašča zanimanje za dopolnilno poklicno izobraževanje. To pa nalaga dodatne odgovornosti kar zadeva organizacijo in prizadevanje za čim višjo kakovost pouka. Lani je tečaje v organizaciji SDZPI v Gorici obiskovalo nad sedemdeset slušateljev. V glavnem so bili to mladi in mlajši ljudje. Prevladujoča starost je bila, po besedah Majde Klanjšček, ki na Goriškem skrbi za to dejavnost, med 20 in 25 leti. Za dodatno poklicno izobraževanje se odločajo predvsem mlajši brez stalne zaposlitve, ali pa taki, ki bi radi poiskali bolj ustrezno delovno mesto.

Žal pa se kljub povečanemu zanimanju krčijo razpoložljiva finančna sredstva. Treba je zato najti srednjo pot med razpoložljivostjo denarja in programom, upoštevajoč pomen in zanimanje za posamezne tečaje.

Zmanjševanje finančne razpoložljivosti, saj je znano, da skuša Dežela na vseh možnih področjih kar se da varčno upravljati, je pogojevalo tudi organizacijo tečajev v prihodnjem šolskem letu, ki se bo pričelo prve dni oktobra, oziroma sredi oktobra.

V Gorici bo SDZPI, po napovedih Majde Klanjšček, priredil štiri tečaje. Rok za prijave je še zmeraj odprt in se interesenti lahko vpišejo vsaj še do 23. t.m.

Ob upoštevanju potreb, usmeritev in razpoložljivih finančnih sredstev bodo v šolskem letu 1992/93 organizirali tečaj za dodeljene prodaji, s kvalifikacijo, master s kvalifikacijo, začetniški tečaj angleščine, tečaj računalništva.

Glede prvega tečaja, za dodeljene prodaji, velja povedati, da bodo letos organizirali samo drugi (zaključni) letnik.

Zaradi velikega povpraševanja pripravljajo tudi v novem šolskem letu tečaj angleščine za začetnike. Tečaj traja 120 ur. Prav tako je v načrtu tečaj osnove računalništva (trajal bo 90 ur).

Zahteven, vendar zaradi tega s toliko večjo možnostjo zaposlitve, je tečaj specializacije za upravljanje podjetij. Tečaj, ki se bo začel 15. oktobra in bo trajal do konca aprila traja skupaj 500 ur. Lekcije bodo petkrat tedensko po štiri ure, skupaj 20 ur tedensko. Poleg tega je v okviru tečaja predvideno (obvezno) tri tedne delovne prakse v podjetju. Prav zaradi zahtevnosti je pogoj za vpis v ta tečaj diploma o opravljeni višji srednji šoli.

Zavod je v zadnjem dveletju priredil tudi tečaj za kuharje s kvalifikacijo (prav pred kratkim so prvi slušatelji z uspehom opravili izpit). Tudi letos je bilo za ta tečaj določeno zanimanje, vendar pa tečaja v Gorici ne bo, prav zaradi omejevanja finančnih sredstev. Slušatelje, ki so se prijavili, oziroma zanimali za to možnost poklicnega izobraževanja, so napotili v Trst.

Upamo, da smo bralcem in interesentom posredovali dovolj osnovnih informacij o možnostih in koristnosti dopolnilnega izobraževanja. Ne gre vsekakor pozabiti, da se izteka rok za prijave in da torej velja pohiteti. Interesenti naj se zglasijo na sedežu zavoda v Križni ulici 3 — informacije pa nudijo tudi po telefoni 81826 vsak delavnih od 10. do 14. ure.

"Statendam" na poskusni vožnji

Potniška ladja Statendam, ki jo gradijo v Tržiču, je te dni opravila poskusno plovbo v severnem delu Jadrana. V prihodnjih mesecih bodo v ladjedelnici v Tržiču dokončali opremljanje, medtem kpo naj bi ladjo, ki jo gradijo po naročilu družbe Carnival izročili predvidoma do konca leta. 218 metrov dolgo ladjo, ki bo lahko prevažala do 1500 potnikov in 600 članov posadke, so začeli graditi pred dobrim letom, vendar je gradnja dejansko stekla šele v jeseni. Ladja ima 55 tisoč ton in jo bodo uporabljali za luksuzna križarenja. Razpolaga s 625 kabinami, 29 apartmani in 120 manjšimi apartmani, ki pa razpolagajo z balkonom.

Poziv Trgovinske zbornice Vladi in Deželi glede izgradnje avtocest

Razširjeni odbor Goriške trgovinske zbornice je na svoji zadnji seji razpravljal tudi o neugodnem gospodarskem trendu, o zamudah pri izvajanju pomembnih javnih del, zlasti kar zadeva prometne povezave. Zamude v uresničevanju načrtovanih del, zalsti kar zadeva avtocestno povezavo z Razdrtim in ureditev avtoceste med Gorico in Vilešem, utegnejo spodkopati eno od osnov, na katerih se že vrsto let gradijo možnosti gospodarskega in splošnega razvoja Goriške. To osnovo predstavlja takoimenovani sistem Multimodal area, ki vključuje tovorno postajališče in mednarodni mejni prehod pri Štandrežu, deželno letališče v Ronkah, tržiško pristanišče, železniško vozlišče pri Červinjanu.

Člani razširjenega odbora Trgovinske zbornice so na omenjeni seji izglasovali dokument, naslovljen na vlado v Rimu in deželno vlado. Od rimske vlade se zahteva, da ob pogovorih s Slovenijo, za ažurniranje Osimskega sporazuma, zahteva jamstva glede hitre dograditve avtrocestne povezave med Gorico in Razdrtim in da sočasno poskrbi za zagotovitev primernih finančnih sredstev v okviru zakona za obmejna področja.

Od Dežele pa se zahteva, da le ta sprosti možnost uporabe 94 milijard lir, iz sredstev za financiranje zakona za obmejna področja, in da se s tem denarjem enakomerno financira oba avtocestna kraka.

Dokument izraža nadalje pomisleke o negativnih posledicah nadalnjih zamud pri uresničevanju prometnih struktur.

V razširjenem odboru Trgovinske zbornice so nadalje zelo kritični glede dosedanjih odločitev, ki kar zadeva gradnjo avtoceste, dajejo prednost Trstu. Postavljajo pa tudi vprašanje kdo in s kakšnimi argumenti naj bi, že leta 1989, preusmeril finančna sredstva, namenjena za avtocesto, za izgradnjo šole - vojašnice za finančno stražo.

ALENKI VRTOVEC

iskreno čestitamo k uspešno opravljenemu doktoratu iz medicine in kirurgije.

Prijatelji in kolegi
iz Gorice in Trsta

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Carlo Goldoni
PREBRISANA VDOVA
Režija Meta Hočevar
PREDSTAVA NA PROSTEM
Danes, 18. t. m., ob 21. uri
ŽABNICE - Pred župniščem

Odvetniška zbornica opozarja člane na spoštovanje deontoloških norm

Upravni svet odvetniške zbornice je včeraj svojim članom poslal priporočilo o spoštovanju poklicnih norm in o prepovedi uporabljanja sredstev množičnega informiranja v reklamne namene.

Priporočila obsegajo pet različnih, vendar sočasno med seboj povezanih točk. Tako naj bi se odvetniki izogibali pisanju člankov ali dajanju intervjujev v zvezi z njihovo poklicno dejavnostjo in v zvezi s specifičnimi primeri. V slučaju ko se odvetnikovo mnenje pojavi v medijih, naj bi bilo le to omejeno na neke splošne informacije v zvezi z dogodkom, ki je vzbudil zanimanje javnosti, nikakor pa izjave ne bi smele spodbujati dodatnih reakcij, ali pa vplivati na nadaljni potek sodnega postopka. Ob dajanju izjav naj odvetniki dosledno spoštujejo načela previdnosti, zadržanosti, spodobnosti in naj dosledno spoštujejo zasebnost stranke. V nobenem primeru pa izjave odvetnika ne bi smele služiti namenu pridobivanja novih klientov, oziroma strank.

Ploha in orkanski veter

Po četrkovi nevihti sodeč so se vremenoslovci tudi tokrat ušteli in najbrž bo treba na ustalitev vremena še počakati.

Neurje je nekaj po 21. uri zajelo pretežni del goriške pokrajine. Obilica padavin z močnim vetrom, bliskanjem in grmenjem je povzročila precej škode zlasti na kmetijskih pridelkih, orkanski veter pa je lomil veje in celo drevesa. O gmotni škodi poročajo iz Gorice, kjer so padajoče veje in drevesa poškodovale parkirane avtomobile, voda je ponekod zamakala kletne prostore, na širšem območju pa je za dalj časa prišlo do prekinitve električne energije.

Zaradi neurja so bile odpovedane številne prireditve na odprtem. Vreme jo je zagodlo tudi našemu gledališču, ki je v četrtek zvečer imelo napovedano (in že pripravljeno) predstavo Prebrisane vdove na Vrhu.

Občinski bazeni na Rojcah predvidoma tudi danes zaprti

Občinska bazena na Rojcah, ki ju upravlja združenje Gorizia nuoto sta bila včeraj cel dan zaprta. Prav tako napovedujejo zaporo objekta za danes, medtem ko za naslednje dni še ni znano, kako se bo zadeva rešila.

Včeraj opoldne je bilo na Občini srečanje med predstavniki združenja Gorizia nuoto in upravitelji. Na omenjenem sestanku je bila nakazana možna, čeprav začasna rešitev, ki bi omogočila uporabo bazenov, dokler občina ne bi poskrbela za ureditev, oziroma prilagoditev naprav. Uporabnikom odkritega bazena naj bi omogočili uporabo higienskih in drugih prostorov bližnjega občinskega stadiona. Možna rešitev je sila preprosta, saj bi bilo treba, kakor pravijo, odpreti le zdaj zaklenjena vrata in na primeren način urediti dostop.

O tem naj bi odločali v zelo kratkem roku, tudi ob upoštevanju dejstva, da smo sredi poletne sezone in da je (in najbrž še bo) ukrep o zaprtju bazena povzročil veliko nejevolje med uporabniki. Vsekakor pristojna pokrajinska komisija se bo sestala spet 30. julija.

Komisija je že pred dvema letoma ugotovila neustreznost nekaterih naprav v bazenu in priporočila njihovo zamenjavo, oziroma preureditev. Občina, ki je lastnica objekta, naj bi za to poskrbela v doglednem času, kar pa se žal ni zgodilo. Odtod sklep o prepovedi uporabe.

"Barufe" na gradu

V okviru poletnih prireditev na gradu bo drevi, ob 21. uri, gostovala odrska skupina Filodrammatica di Lizzana iz Rovereta. Zaigrala bo delo "Barufe".

V sredo, 22. t.m. bo na gradu gostovala skupina iz Campoformida z delom "La Presidentessa".

Za jutri napovedan koncert ameriškega glasbenika Jessija Taylorja pa odpade.

■ **V bolnišnico** so, s prognozo okrevanja v štiridesetih dnevih, zaradi poškodb levega ramena sprejeli 15—letnega Leandra Tortula iz Medeje. Fant je v četrtek, ko se je skušal umakniti pred bližajočo se nevihto, nerodno padel s kolesom in zadobil precej hude poškodbe.

razna obvestila

Občinska knjižnica v Doberdobu bo od 13.7. do 11.9. bo delovala v ponedeljek in sredo od 9. do 12. in od 16. do 18. ure, ter v torek in petek od 9. do 12. ure.

Društvo slovenskih upokojencev priredi 2. avgusta celodnevni poletni piknik v Gojačah pri Črničah, pri lovski koči. Poskrbeli bodo za glasbo, jedi na žaru, pijačo in tudi avtobusni prevoz. V slučaju slabega vremena, bo piknik na pokritem prostoru. Prijave ob sredah na društvu in pri poverjenikih. Prijave sprejemajo do 22. t.m.

kino

Gorica

VITTORIA Zaprto.

CORSO 18.00-22.00 »Indiziato di reato«.

VERDI Zaprto.

Nova Gorica

SOČA 18.30-20.30 »Operacija pašteta«. 22.30 »Devet in pol noči«. Nočni kino.

SVOBODA Šempeter Ni predstave.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Al Moro - dr. Alesani - Trg De Amicis 10 - tel. 530268.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Al Redentore - ul. Fratelli Roselli 23 - tel. 410340.

pogrebi

Danes, 10.25, Maria Manzan vdova Zilli, iz splošne bolnišnice v Zagraj, 12.00, Silvio Bosic, iz mrliške veže na glavnem pokopališču.

Pogovor z Majdo Kaučič o pomembni in uspeli izkušnji 3. primorskih slovenističnih dnevov

Aprilsko srečanje je obravnavalo Bartola in slovenski jezik v dvojezičnih razmerah

PRIMORSKI SLOVENISTIČNI DNEVI

Dvojna 134.-135. številka revije za družboslovje in kulturo Primorska srečanja objavlja celotno gradivo strokovnega posveta primorskih slavistov, ki je bilo 3., 4. in 5. aprila na Opčinah in pri Svetem Ivanu v Trstu. Temi, o katerih so slavisti z obeh strani meje razpravljali, VLADIMIR BARTOL ter SLOVENŠČINA V DVOJEZIČNIH RAZMERAH, sta privabili na prireditev tudi številne neslaviste, predvsem kulturne delavce, dijake in študente. O vsebini in ciljih posveta smo se pogovarjali z Majdo Kaučič-Baša, predsednico Slavističnega društva Trst-Gorica-Videm, ki je srečanje priredilo.

Kakšen je bil namen posveta?

Pobudnik Primorskih slovenističnih dnevov, Silvo Fatur, si je zamislil ta vsakoletni posvet predvsem kot organizacijski okvir, ki naj povezuje sloveniste z obeh strani meje. Povezovanje je seveda strokovno, namreč izmenjava strokovnih izkušenj, pa tudi človeško. Človeški stiki med profesorji dajejo možnost za navezovanje stikov med šolami z obeh strani meje. Upala pa bi si reči, da ima povezovanje slovenistov tudi širši pomen - posebej še za Slovence v Italiji.

Strokovni cilj posveta je odkrivanje in popularizacija kulturnih posebnosti kraja prireditve. Primorski slovenistični dnevi se selijo vsako leto v drugo središče na območju, ki ga pokrivajo slavistična društva Koper, Nova Gorica in Trst-Gorica-Videm, tako da je vsako od treh društev enkrat v treh letih prireditelj.

Vsebinsko je bil posvet bogat. Kako je bil razčlenjen?

Če naj govorim o vsebini, moram ločeno obravnavati tri tematske sklope posveta: literarnega, kjer se je govorilo o Bartolu in njegovem delu, literarnodidaktičnega in jezikoslovnega. Izkazalo se je, da je bila tematska razčlenjenost posveta upravičena, saj so različni tematski bloki vzbudili zanimanje pri različnih strokovnih profilih občinstva.

Zaokroženi, zelo kvalitetni vsebinski enoti sta bila tudi uvodni Bartolov literarni večer in zaključna ekskurzija po sledeh slovenstva pri Svetem Ivanu, Bartolovem rojstnem kraju. Težišče literarnega večera (Bartolovega besedila v izboru Mirana Košute je interpretirala Mira Sardoč) je bilo pričevanje pisatelja Borisa Pahorja. V zvezi s kulturnozgodovinsko ekskurzijo, ki jo je vodil izjemni poznavalec problematike Samo Pahor, naj povem, da je bila dopolnilo tako literarnega kot jezikoslovnega razpravljanja. V ekskurzijo je bil vključen obisk Liceja, kjer nas je ravnateljica Nada Pertot seznanila z na Tržaškem novim pojavom, namreč z vse pogostejšim vpisovanjem dijakov iz Slovenije na tržaške višje srednje šole, ki bi lahko preraslo v nastajanje skupnega slovenskega šolskega prostora. Ekskurzija se je končala na kraju, kjer je stala Bartolova rojstna hiša, to je Nadliškova hiša.

Katere so nove, prej neobdelane teme, spoznanja, sporočila posveta?

V Bartolovem sklopu je bilo predstavljeno povsem novo poglavje slovenske literarne zgodovine, narmeč prva celovita obravnava Bartolove dramatike, prispeval jo je Miran Košuta. Posebno kvaliteto tega sklopa vidim v raznolikosti pogledov na ista literarnozgodovinska dejstva in v različnih branjih istih del. Tako je npr. Martin Jevnikar v izčrpni predstavitvi pisteljevega življenja in dela zagovarjal stališče, da Bartol ni tržaški pisatelj, ker se je že kot otrok odselil iz Trsta, Silvo Fatur pa je menil, da je pisteljevo »anacionalnost« (Bartol velja za slovenskega pisatelja z najmanj izraženo narodnostno identiteto) mogoče pripisati prav vplivu Trsta. Marta Ivašič je z zgodovinskega zornega kota problematizirala celo literarnozgodovinsko tezo o Bartolovi »anacionalnosti«. Z narodno identifikacijskega vidika je zanimiv tudi prispevek Irene Žerjal, ki razume Bartolovo vizijo moči k samoobrambni mehanizem pripadnika zatiranega in propadajočega naroda.

Delo v didaktični sekciji je potrdilo centralni pomen didaktike za uspešnost pouka. Ugotovili pa smo, da kljub različnim jezikovnim razmeran na obeh straneh meje čutimo ne le pri nas, ampak tudi v Sloveniji potrebo po ustanovi, ki bi razvijala slovenistično didaktiko, zato smo udeleženci srečanja podprli pobudo za ustanovitev vseslovenskega centra za didaktiko slovenskega jezika in literature, centra, ki naj bi strnil okoli sebe didaktično ustvarjalne sloveniste iz Slovenije, zamejstva in zdomstva.

Za Slovence v Italiji sta bila zelo pobudna tudi jezikovno-didaktična prispevka Marije Mercinove iz Nove Gorice in Jelke Morato iz Izole.

Vi ste sodelovali v jezikoslovni sekciji. Kako je v njej potekalo delo?

Najprej je Diomira Fabjan Bajc na duhovit, razbremenjujoč način osvetlila pomenoslovni pojav, s katerim je mogoče razložiti posebni tip zelo pogostih jezikovnih napak pri dvojezičnih govorcih, namreč medjezikovno (italijansko-slovensko) homonimijo. Živa Gruden in jaz pa sva predstvili del aktualne sociolingvistične problematike Slovencev v Italiji: Živa je govorila o funkciji slovenskega knjižnega jezika in slovenskega narečja v Beneški Sloveniji, sama pa sem načela vprašanje o ohranjanju slovenščine oz. njeni zamenjavi z italijanščino pri Slovencih na Tržaškem.

Udeležba na letošnjih Primorskih slovenističnih dnevih je bila nadvse zadovoljiva

Pri tem sem se izpostavila enega od psiholoških mehanizmov, ki silijo slovenskega govorca, da v sporazumevanju z drugimi slovenskimi govorci uporablja italijanščino, in skušala razmišljati o družbenih razmerah, ki ta mehanizem pogojujejo.

Referat končujete s pesimistično oceno, da Slovenci v Trstu na daljši rok ne moremo ohranjati jezika...

Najprej moram pojasniti, da izraz »ohranjanje jezika« v tem kontekstu pomeni ohranjanje jezika v rabi, torej ohranjanje števila govorcev jezika; nasprotje ohranjanja jezika je njegova zamenjava z drugim jezikom. Na Tržaškem je tako, da imajo možnost za ohranjanje slovenščine predvsem jezikovno privilegirani pripadniki manjšine, ki so zaposleni v ustanovah, namenjenih izključno manjšini in v katerih se zato govori slovensko. Te ustanove zaposlujejo le manjši del tržaških Slovencev - večina jih dela v italijanskem okolju. Tisti od njih, ki živijo v slovenskih naseljih, imajo priložnosti za rabo slovenščine v soseski, vendar je pretežno slovenskih naselij vedno manj - k njihovemu izginevanju prispevata urbanizacija in industrializacija. Najbolj jezikovno prikrajšani so tisti Slovenci, ki ne le delajo, ampak tudi bivajo v italijanskem govornem okolju. Če tudi doma govorijo italijanščino (npr. v mešanih zakonih), nimajo s slovenskim jezikom nobenega stika več. Sicer pa je znano, da se manjšinski jezik, ki nima dostopa v sporazumevanje med manjšino in večino, lahko ohranja le v zaprtem, ruralnem načinu življenja, in da se z urbanizacijo in migracijami prebivalstva zamenjuje z večinskim jezikom.

Moja ocena torej ni izraz pesimizma, ampak je razbiranje dejstev. Razen tega je prvenstveni cilj sociolingvistične raziskave oskrbeti elemente za jezikovno politiko, torej za preseganje obstoječega stanja.

Kakšna naj bi bila - zelo na kratko - jezikovna politika slovenske manjšine?

Načrt za jezikovni razvoj mora biti del splošnega načrta za razvoj manjšine, prva in najzahtevnejša naloga jezikovne politike pa je uveljavitev slovenskega jezika v javni rabi. Mislim na javno rabo v najširšem pomenu besede: sporazumevanje z državno upravo in sodstvom je najbolj prestižno, ne pa edino javno sporazumevanje. Iz javne sfere, ki ni državna, slovenščina ni pravno izključena, del te javne sfere (predvsem terciarnega sektorja) pa je v lasti Slovencev, zato možnost za pospeševanje slovenščine vsaj v tem segmentu javnega življenja že zdaj obstaja. V mislih imam opremljanje javnih enot z dvojezičnimi napisi in drugimi pisnimi sporočili, ki je, kot kaže primer TKB, praktično izvedljivo. Dvojezični napis, obrazec, cenik itd. bi vplival na čustveni in spoznavni odnos tako Slovencev kot Italijanov do jezika manjšine. Italijane bi slovenski napis informiral o slovenskem prebivalstvu na teritoriju (ta informiranost je pogoj za jezikovno strpnost), Slovencem pa bi doživljanje slovenščine kot javnega koda omogočilo sproščeno rabo lastnega jezika v javnosti. Eni in drugi pa bi se s tem spontano, iz okolja, učili slovenščine.

Kaj pa vloga slovenske šole pri ohranjanju slovenskega jezika.

Za rabo jezika je potrebno troje: da jezik znamo, da ga hočemo govoriti in da imamo za njegovo rabo priložnost. Šola lahko človeka (dobro ali manj dobro) nauči jezika, lahko mu privzgoji narodnostno zavest in s tem pripravljenost, da bo jezik rabil, ne more pa mu dati priložnosti za rabo. Zato je šola nujni, ne pa tudi zadostni pogoj za ohranjanje jezika.

Majda Kaučič: Odlomek o odprtih vprašanjih jezika

»Družbena zapostavljenost etnične manjšine se vedno odraža v pravni in dejanski zapostavljenosti njenega jezika, kar praviloma vodi v postopno zamenjavo manjšinskega jezika z večinskim, izguba jezika pa ima za posledico tudi izgubo prvotne etnične identitete. Spoznanje izpred dobrih desetih let, da je zamenjava manjšinskega jezika v opisanih razmerah neizbežna, da pa je od manjšine same odvisno, koliko časa bo proces zamenjave trajal, je bilo v zadnjih letih modificirano z dokazi, da lahko manjšina svoj jezik uspešno ohranja, če se ustrezno organizira. Zveza med družbeno organiziranostjo manjšine in ohranjanjem njenega jezika je naslednja:

Pri najnižji stopnji družbene organiziranosti povezuje pripadnike manjšine samo skupni izvor, ki se izraža v skupnem, nezavedno priučenem vedenju in sistemu vrednot, vendar pojmuje manjšina svoj etnični položaj kot danost in si v zvezi z njim ne postavlja nikakršnih ciljev. Zamenjava manjšinskega jezika z večinskim je v takih razmerah pravilo, zavest o skupnem izvoru pa se ohrani nekoliko dalj časa kot jezik.

Vmesna stopnja organiziranosti ima za cilj socioekonomski napredek, strategija delovanja pa je načrtovana. Čeprav je manjšinski jezik združevalni element socioekonomskega gibanja, se tudi v tem primeru zamenja z večinskim, le da je proces zamenjave daljši.

Na najvišji stopnji organiziranosti si manjšina postavlja za cilj samostojnost, vključno z relativno politično avtonomijo, razvija svojo kulturno specifiko in je narodnostno lojalna. Manjšinski jezik ima močno simbolno vrednost, odnos do njega pa je poudarjeno pozitiven. V tem primeru se jezik manjšine ohranja; instrument njegovega ohranjanja so ustanove, ki se ukvarjajo 1. z jezikovno politiko, 2. z jezikovnim standardiziranjem in modernizacijo (tj. z jezikoslovjem v ožjem smislu in slovaropisjem), 3. z učenjem jezika.«

Odlomek iz prve glose Borisa Pahorja o Bartolu

Alamut prispodoba diktatur

»Rekel bi, da o tem, da zavzema Bartolova književna ustvarjalnost v slovenski literaturi posebno mesto, tako po motiviki kakor po berljivosti, ni nobenega dvoma, prvenstvo pa gre, po mojem, njegovim novelam, ne Alamutu. Pri tem se poraja vprašanje, zakaj je Bartolovo delo dolgo časa nekako ostalo ob strani.

Kolikor lahko presodim, bi navedel dva vzroka.

Predvsem je potrebno poudariti, da ni bila slovenska kulturna javnost med obema svetovnima spopadoma pripravljena na obravnavo duševne problematike z vidika psihoanalize. Freud je bil v slovenski kulturi skorajda neznan oziroma, bolje rečeno, vnaprej odklonjen, posebno s krščanske strani, čeprav tudi liberalna ni bila dosti bolj dovzetna. Marksistična inteligenca pa je Freuda dolgo odklanjala tudi še v povojnem času, medtem ko se je cerkveno vodstvo psihoanalizi približalo predvsem v zvezi s potrebami pastoralke. To se pravi, da Bartolova obravnava življenjskih vprašanj ni mogla upati na poseben sprejem, ko pa je začenjala neko čisto novo pot.

Drugi element, ki je, po mojem, odločilno vplival na usodo Bartolovega pisanja - in to velja še posebno za roman Alamut - je čas, v katerem je to delo izšlo. Evropa je bila pod vtisom italijanskega fašizma in njegovega Duceja, nemškega nacizma s Führerjem, zatem pa še španskega frankizma. In če je ležala huda mora nad drugimi narodi, je bil položaj slovenske biti še posebno usoden, kot je razvoj dogodkov kmalu tudi dokazal. No, v takem ozračju je bilo gotovo iluzorno pričakovati, da se bodo bralci zavzemali za pripoved, ki jim razkriva metode in nakane, ki jih diktator uporablja za prevzem oblasti. Realnost je bila tako vsem pred očmi, da jih prenos v oddaljeno pokrajino ni mogel prevzeti.

Z Bartolovega literarnega večera, katerega gost je bil Prešernov nagrajenec Boris Pahor

Poleg tega pa je potrebno reči, da je bil Bartol, tako kot Jug in, vsaj deloma, tudi Kosovel, pod močnim vplivom Nietzschejevih idej, to se pravi, da je bil nekako zagledan v močne osebnosti, ki so se znale povzpeti nad množico. Ta ničejanska komponenta, združena s skepticizmom in nekoliko tudi s cinizmom, daje pečat delu, ki je v bistvu spoznanje, kako se v zgodovini mogotci zmeraj znajo uveljaviti...

...Zato je pravilna pripomba, da je Alamut prispodoba diktatur tega stoletja, vendar je tudi spet res, da je to povojna reinterpretacija romana, ne pa izvirna spodbuda za njegov nastanek. S tem, ponavljam, delo obdrži svojo vrednost, kakršna koli naj literarno že je, gre le za razumevanje vzroka, zakaj predvojni in, dolgo časa tudi povojni, odklon Bartola.«

Ivan Pregelj

TOLMINCI

Ilustriral Klavdij Palčič

XI.

Tisti večer je prišel tod mimo, ko so tebe pobili,« je začel Tinče. »Čez Podmelec so ga šli lovit, na Ljubinju so prežali nanj in še v Bači so imeli straže. Lej, izdal ga je nekdo, kod se skriva: Pa jo je le unesel. Čez Senico se je priplazil opolnoči. Tudi tistega, ki ga je izdal, je poznal. Povedal mi ga ni; že ve, zakaj ne.«

Mož se je odkašljal in pripovedoval nato mirno dalje:

»Opolnoči, kakor sem rekel. Pa je potrkal, pa je bil tak, da se je komaj na nogah držal. Ko si je nekoliko opomogel, je rekel, naj tresko ugasnem. Tako se je bal galjotov. V temi sva ostala pa je povedal, da bo še tisto noč čez mejo mimo Volč čez Ježo. Jokal se je. Sin Štefan ga je skrbel pa je prosil, naj sporočim tistemu fajmoštru na Vipavskem, ki mu je v žlahti, naj se za božje ime usmili otroka. Lej, pa se fant zdaj res šola v Gorici, Bog mu srečo daj, in da bi tudi kot gospod naše misli ostal. Šime me je tedaj za roko prijel in sem mu moral priseči.«

»Da ga ne izdaš?« je vprašal Martin tiho, Tinče je zmajal z glavo.

»Pomisli! Zakaj neki so ga tako hudo lovili? Tebe pa drugih vendàr niso.«

»Niso, komisarji ne.«

»Vidiš!« je potrdil pripovedujoči. »Zato so ga, ker so zvedeli, da hrani prava cesarska pisma, stare tolminske pravice. Saj so tolminski dovolj dolgo poizvedovali po njih. Pisma so lovili, lej, zato je moral Šimen iz dežele. To zvestobo premisli.«

»Pa so jih le našli?« je vprašal Martin.

»Kako neki? Šimen jih je nosil s seboj. Zato pa je hotel, naj prisežem. S seboj je imel vso našo pravico. Pa ga je le skrbelo. Zato se je premislil pa dal meni, naj skrijem, dokler ne pride sam ponjo.«

»Ali je prišel?«

»Prišel. V najhujših zimah, ko niso več pazili nanj. Pa preobrazil se je, brado si je pustil rasti, pa jo po poli lica bril, kakor da pokoro dela.«

Martin je osupnil:

»Saj sem ga videl. Ko smo okope kopali. V Gorici. Prišel je mimo, še govorila sva, pa ga nisem spoznal.«

Valentin je prikimal:

»Morda je bil on. Da bi sina videl, ki mu ga šolajo. Premoženje na Kneži so mu seveda pobrali cesarski.«

»Pa pismo s pravico?« je vprašal Munih.

»Pravice? Vrnil sem mu in je vzel pa je na Laškem prepisati dal, da zdaj bere, kdor brati zna. V Tolminu so en tak prepis ujeli pa nas klicali in oklicati dali, da te pravice nič ne veljajo, da niso prave. Niso ne, saj vsi vemo. Prepisane so. Veljajo pa, dokler se prvo pismo ne zgubi.«

»Povej že, ali ga Golja še ima?«

»Ima in nima,« je dejal krčmar in se dvignil. Stopil je k oknu in izvlekel žebelj, ki je tiščal okensko polico v zid. Odmaknil je desko in izvlekel lončeno posodo. Pri tem je pripovedoval:

»Saj sem rekel, da imamo prepise. Kdo hrani matico, pa vedo le nekateri. En sam je nima nikoli dolgo.«

»Kako misliš?«

»Tako pač, da nas je dvanajst, prav toliko, kot mož v srenji po stari tolminski šegi. Tolminski tudi o tem nekaj vedo, pa so nam zdeli, da smo jogri. Naj, pravih le ne poznajo in tudi vedo ne prav. Kdo ima pismo, vesta pravzaprav še med nami le dva, tisti, ki ga je za eno leto naprej del, pa tisti, ki ga ima.«

»Zdaj vem tudi jaz,« je vzkliknil Martin in pokazal na lončeno posodo. »Ti ga skrivaš.«

»Vem, da sem ga imel, pa da sem ga dal Laharnarju s Pečin, drugega nič,« je povedal Tinče mirno in vlekel orumenel list iz posode. »To, kar ti bom pokazal, je tudi samo prepis.«

»Beri!« je dejal Martin.

»Beri,« je odvrnil krčmar, »če je pa po bukovsko. Defacis v Tolminu pa melški fajmošter sta. Kakor sta stolmačila, tako vem in bom razložil.«

Razgrnil je list in kazal:

»Lej, tu je leto zapisano, petnajst sto desetega [1] po Kristusovem rojstvu. Tu je podpisan tisti cesarski glavar, ki je pisal. Tu se je pa sam cesar Maksimilijan podpisal in pečat pritisnil. Tu stoji, da velja pismo Tolmincem za vse večne čase in da so prosti davka od soli, da jim gre ves svet, ki ga izčistijo za novine, da morajo plačevati le tri četrti od desetine in da jim gosposka pusti vse stare navade v cerkvi in občini, pa sami naj sodijo pa zapirajo zlikovce v berlin.«[2]

S tihim spoštovanjem je šel Martin za Tinčetovim prstom. Krčmar ga je vedno dregnil pod rebra:

»Puntati se hočeš, za to našo pravico pa le nisi vedel.«

»Nisem,« je potrdil Martin.

»Zdaj veš,« je rekel Tinče. »Pa morajo vedeti tudi vsi drugi, potem bo naša zveza drugačen upor, kakor pa zadnji. Vojska bo. Lahko spremisliš pa tudi, kako bode tako pismo Tolminske. Nemškorutarji pa Sedlani so tudi imeli nekaj takega, pa so izgubili; zgorelo jim je. Prosili so in prosili. Meniš li, da so jim hoteli obnoviti? Niso jim!«

Utihnil je za trenutek. Nato se je dvignil.

»Vojsko zbiramo, sem rekel,« je dejal. »Nu, pa te je Peter šel v Gorico iskat, da boš zraven. Zdaj si tu pa boš prisegel.«

»Prisegel? Kako pa?«

»Povedal bom molitev, ti pa govori za menoj,« je dejal krčmar in pokazal na križ v kotu:

»Boga glej pa tri prste vzdigni!«

Martin je dvignil roko.

»V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha, amen!« je narekoval krčmar in Martin je ponovil.

»Prisežem pri svetih Kristusovih ranah,« je nato govoril za krčmarjem, »in pri zveličanju svoje grešne duše, da bom do svoje smrti varoval svoje pravice, ki mi jih je podelil rimski cesar Maksimilijan blagega spomina, da bom rajši strašne smrti umrl, ječo in šibe prestal in da me sme vsakdo ubiti, če bi kdaj tiste ovajal in gosposki izdajal, ki bi se za te svoje pravice vzdignili zoper gosposko in tudi zoper krivične komisarje in sodnike. Jezus, Marija, Jožef, bodite mi v pomoč!«

»Pokrižaj se še enkrat,« je velel Tinče. Martin se je pokrižal.

»Reci, da prisežeš!«

»Prisežem!«

»Zdaj si v zvezi,« je dejal krčmar in mu položil roke na rame:

»Čebele! Tako se pozdravljamo. Kako pa boš odgovoril?«

»Troti,« je povedal Martin.

»Pijva!« je menil krčmar vsakdanje. Nato je uvajal novega člana.

»Zdaj ti pa še razložim, kako naša zveza stoji. Poglej,« je dejal in razgrnil neki drug list, »tu smo dvanajstija pa še tisti, ki so že prisegli.«

»Malo nas je,« je menil Martin.

»Vsak dan več,« je rekel krčmar, »z vsako novo krivico v Tolminu.« Pokazal je na drug list in dejal:

»Tu poglej, teh je že več. Vsi ti plačujejo puntarski groš.«

Martin je pokazal še na tretji list.

»Tu so tisti, ki tudi groša še ne plačajo, pa se bodo morali po puntarski postavi zvezati v punt,« je povedal krčmar. »Ne boj se, da se ne bodo, jih bomo že znali pridobiti, pa četudi so plašljivci ali pa skopi, kakor je pilakar Lapajne na Šentviški gori. Od šestnajstega leta do šestdesetega vsi, kakor za vojsko. Pojdejo! Radi ali neradi.«

»Dejal si, da imate puntarsko postavo,« je vprašal Martin.

»Imamo. Spoznal jo boš, kadar bo treba,« je odvrnil krčmar in zazdehal. »Morda je, pa taka, da jo umeš, kakor bi pihnil. Če si le kdaj v dvanajstiji sedel.«

»Nisem,« je dejal Martin.

»Nič ne de, povem ti kdaj drugič. Zdaj, bom rekel, da moraš le še to vedeti, da včasih, kljub zvezi, nismo vsi ene misli, kakor bomo morali biti, preden bo naša pravica zrela.«

»Seveda bomo morali,« je pritrdil Martin.

»Puntarski groš pobiram jaz in tudi plačujem, kar je treba,« je dejal krčmar in segel v lonec. Zajel je nekaj denarja in ga stresel pred Martina.

»Za opravek, ki ga boš imel, ko boš okoli hodil pa v zvezo vabil. Zato pa sem prej vprašal, ali si dober v nogah. Kako se govori, pa te bo že Peter navadil.«

Mešal je z roko po novcih v posodi. Nejevoljno je pripovedoval:

»Dvakrat toliko smo že nabrali. Pa sem moral odrajtati, da so pritožbo spisali pa sla Trojarja najeli, da jo ponese k regimentu v Gradec.«

»Kakšno pritožbo?« je vprašal Martin.

»Pritožbo pač. Tisti med nami, ki še v grofovsko pravico verjamejo, so jo hoteli imeti. Defacis v Tolminu je napisal, je tudi tvojo nadlogo omenil in Pavel Trojar je nesel, ki nemški zna. Če bo kaj pomagalo in če jo je srečno prinesel in prav oddal.«

»Čenda ni,« se je tedaj oglasil Peter za pečjo. »Pri zadnji bajti v Tolminu so ga že ustavili biriči, mu pismo vzeli, ga osuvali pa pretekli in po tleh valjali.«

»Bog pomagaj,« je vzkliknil krčmar, »pa tako poveš, kakor da je prav tako.«

»Kako naj neki drugače povem?« se je čudil Duša. »Kaj pa je takega, če grof prebere, kaj nekateri mislijo o njem in kako bi se radi Tolminci po postavi pravdali. Po postavi!«

Zasmehljivo je poudaril zadnjo besedo. Tinče Munih je vstal in stopil burno k peči. Vprašal je pritajeno, zlostno:

»Če je tako, je grof moral vedeti, preden je biriče poslal, naj Trojarja love.«

»Seveda je vedel,« je odvrnil mirno Duša.

»Kdo je ovadil?« je siknil strastno krčmar. »Ti? Defacis?«

»Tu sem, če misliš,« je dejal mirno Duša, a vzrasel. S svojim podsmehom je ukrotil krčmarja. Mirno je spregovoril nato:

»Kar je, je. Saj si sam dejal prej, da vsaka krivica, pa je en goreč in zanesljiv puntar v zvezi več. Trojarja, ki je bil tepen, si pa plačal. Kaj hočeš še?«

Tudi Martin se je približal. Pogovarjal je Tinčeta.

»Peter govori modro. Daj mu mir in ga umej.«

»Prav,« je popuščal krčmar. »Le kaj pa bo, če tisti izvedo, ki so pritožbo imeti hoteli, Modrejčani, Prapetno pa Kragulj?«

»Laharnarju na Pečinah sem povedal, pa se je smejal,« je odvrnil Duša »Lovrenca Kragulja pa bolje poznam kot ti. Tolminsko potrpljenje je tudi na Modrejcah umrlo.«

»Bog daj Gašperju mir in pokoj,« je dejal krčmar, ki je Petrovo besedo prav umel.

Težek molk je legel med može. Prvi se je našel Duša. »Ta pritožba,« je rekel, »menda je zadnje, da nismo bili vsi edini.«

»Da bi bilo res tako,« je vzdihnil Valentin Munih, »in če je prav naredil tisti, ki je grofu povedal.«

(se nadaljuje)

---

(1) *Lej, tu je leto zapisano, petnajst sto desetega:* Rutar, Zgodovina, str. 86, 227.

(2) *berlin:* vaška ječa; manjše vaške spore je sodila dvanajstija, obsojencem nalagala manjše globe ali pa jih zapirala v berlin (Rutar, zgodovina, str. 78).

V 12. etapi toura je Irec pridobil več kot dve minuti

Roche ogrozil Linoja

SAINT GERVAIS — Prva »prava« alpska etapa toura ni razočarala ljubiteljev kolesarstva. Namesto Bugna in Chiappuccija sta jo razživela veterana Roche in Delgado, ki sta francosko dirko vsak osvojila po enkrat, a jima zdaj iz »anagrafskih« razlogov nihče ni več pripisoval velikih možnosti. Pa jima je vendarle uspelo pognati strah v kosti rumene majice Linoja in favorita dirke Induraina. Roche in Delgado sta ušla glavnini 60 km pred ciljem in s složno vožnjo ujela Italijana Perinija, nato pa še Jaermana in Philippota, medtem ko je na čelu dirke z dobro minuto prednosti še za nekaj kilometrov vztrajal Muller, preden so tudi njega ujeli. Siloviti akciji glavnina dolgo časa ni bila kos, tako da si je Roche nabral več kot štiti minute prednosti in bil med samo dirko de facto nova rumena majica. Tedaj se je na čelo glavnine prebila Bugnova ekipa, ki je začela zmanjševati prednost. Na zadnjem vzponu pred ciljem je najprej šprintal Roche, nato pa še siloviteje Delgado, kateremu se je pridružil Jaerman, ki je v šprintu na cilju tudi zlahka zmagal. Roche se je uvrstil na tretje mesto, a od velike prednosti sta mu ostali le še dve dobri minuti.

Na cilju je Rochejev klubski tovariš Chiappucci polemiziral z Bugnom, češ, da je ta v bistvu pomagal Indurainu. Bugno pa je odvrnil, da mora vsak tekmovati zase in da je »vlekel« šele tedaj, ko je bila Rochejeva prednost taka, da je ogrozila tudi njegov položaj.

Danes bo tour prestopil italijansko mejo, saj bo cilj v Sestrieru.

Vrstni red 12. etape: 1. Jaermann (Švi), ki je 267 km prevozil v 7.10'56''; 2. Delgado (Šp) po 3''; 3. Roche (Irska) po 39''; 4. Perini (It) 1'43''; 5. Philipot (Fr); 6. Da Silva 2'42''; 7. Mauleon (Šp); Robin (Fr); 9. Nevens (Bel) 2'45''; 10. Gonzales 2'52''; 11. Museeuw (Bel) 2'55''; 12. Jalabert (Fr); 13. Chiappucci (It) 2'56''; 14. Indurain (Šp); 15. Bugno (It).

Skupni vrstni red: 1. Lino (Fr) 55.46'51''; 2. Indurain (Šp) 1'27''; 3. Roche (Irska) 1'58''; 4. Delgado (Šp) 4'08''; 5. Lemond (ZDA) 4'27''; 6. Bugno (It) 4'39''; 7. Chiappucci (It) 4'54''; 8. Perini (It) 5'31''; 9. Ledanois (Fr) 5'52''; 10. Fignon (Fr) 7'32''; 11. Heppner (Nem) 7'38''; 12. Alcala (Meh) 7'46''; 13. Ruè (Fr) 8'14''; 14. Leblanc (Fr) 8'34''; 15. Breukink (Niz) 8'38''; 16. Bouwmans (Niz) 8'58''; 17. Boyer (Fr) 9'37; 18. Chioccioli 10'09''.

Bo Cadalora že jutri prvak?

MAGNY COURS — Na dirkališču, kjer se je pred nedavnim odvijala VN Francije v formuli ena se bodo jutri preizkusili še najboljši motociklisti, ki se bodo za točke svetovnega prvenstva borili že desetič.

Če sodimo po včerajšnjem prvem dnevu poizkusnih voženj Italijan Cadalora v četrtlitrskem razredu resno namerava osvojiti naslov že tri dirke pred koncem prvenstva. Jutri niti ne potrebuje zmage, dovolj mu je, da se na lestvici uvrsti pred rojakom Reggianijem.

V najmanjšem razredu je bil najhitrejši Japonec Wakai, v kraljevskem pa Američan Kocinski.

Športniki iz BIH v Barceloni?

Mednarodni olimpijski odbor MOK je pripravljen po hitrem postopku sprejeti Bosno in Hercegovino v svoje članstvo in nekaj športnikom iz te države omogočiti nastop na olimpijskih igrah v Barceloni. Ponoči je varnostni svet OZN razpravljal tudi o prošnji Španije, da bi preklicala prepoved bivanja jugoslovanskih državljanov na njenih tleh, s čimer bi lahko dokončno povabili srbske in črnogorske športnike, da se v osebnem imenu in z olimpijsko zastavo udeležijo iger.

barcelona '92 -7

Zagotovljena varnost

Župan Barcelone Pasqual Maragall je včeraj izjavil, da ni več nobene nevarnosti glede atentatov med olimpijskimi igrami. Maragall je namreč dejal: »Pred šestimi meseci se je španska vlada zelo bala atentatov. Danes pa je teroristična organizacija zelo zmanjšala svojo dejavnost, čeprav se lahko zgodi, da bi prišlo do lažjih atentatov, toda samo v predmestju.«

Naj dodamo še, da bo za varnost skrbela prava amrada policistov — kar 45.000 mož.

Policisti protestirajo

Skoraj 200 policistov je včeraj ostro protestiralo v Barceloni zaradi neznosnih razmer, v katerih so prisiljeni delati. Policisti se predvsem pritožujejo zaradi zelo skromne namestitve.

Bulatove ne bo na OI

Italijanska namiznoteniška zveza je včeraj sklenila črtati s seznama potnikov na OI v Barcelono rusko igralko (naturalizirano Italijanko) Filjouro Bulatovo Abbate.

»Bulatove ne bo na olimpijskih igrah, ker se igralka večkrat ni udeležila priprav z reprezentanco in ker ni pokazala niti najmanjše navezanosti na nov državni dres. Ta odnos Bulatove je nesprejemljiv, ker si je zveza zelo prizadevala, da čimprej uredi vse potrebno za mednarodno registracijo ruske igralke.«

Vsi pred TV

TV bo na olimpijskih igrah »odigrala« še kako pomembno nalogo. Televizijsko kritje v Barceloni bo največje v zgodovini OI, saj bo kar 45 satelitskih prenosov, kar je skoraj 80 od sto več kot na zadnjih OI v Seulu.

Organizator si nadeja, da si bo olimpijske posnetke lahko ogledalo več kot 3 milijarde ljudi v 150 državah po vsem svetu.

Doslej so oddali že 35 od 45 postaj, seveda pri tem so kot običajno imeli največji delež Američani in Japonci. Organizator bo od televizijskih prenosov vnovčil kar lepe denarce: 560 milijonov dolarjev, kar je znanto več kot v Seulu.

Da bi se prilagodili novim televizijskim sistemom, je prišlo v več športnih disciplinah tudi do sprememb. V boksu npr. so zmanjšali število udeležencev od 472 na 364; v sabljanju ekipno bo lahko sodelovalo le 12 držav in v tem tekmovanju bodo uvedli nov elektronski sistem za čimprejšnjo signalizacijo rezultatov. Do sprememb bo prišlo tudi pri dviganju uteži, gimnastiki, judu, rokoborbi, modernem peteroboju, namiznemu tenisu, streljanju, lokostrelstvu in jadranju.

Košarkar ostaja v Italiji

Gray iz Trsta h Glaxu Verona

VERONA — Ameriški košarkar Silvester Gray zapušča Trst, ne pa Italije. V prihodnjem prvenstvu A-2 lige bo namreč branil barve veronskega Glaxa. Z vodstvom kluba je podpisal enoletno pogodbo. Gray je star 25 let, za Stefanel pa je igral dve leti.

V Trstu je vprašanje tujcev še zmeraj odprto, posebno kar se tiče Middletona, ki si v ZDA skuša izboriti mesto v NBA ligi. Drugi tujec naj bi bil 19-letni Srb Dean Bodiroga, ki v trstu trenira že eno leto.

Na igre za las

RIM — Italijanska atletinja Agnese Maffeis je izboljšala državni rekord v metu diska. Dosegla je met 62,08 m in za osem centimetrov presegla normo za nastop na olimpijskih igrah v Barceloni. Rekord je postavila na mitingu v Neubrandenburgu. Pripadal ji je tudi prejšnji rekord 61,40 m.

Ivanišević out

STUTTGARD — Hrvat Ivanišević je izpadel iz teniškega turnirja ATP (na pesku) v tem kraju. Četrtfinalni izidi: Muster (Av) - Karbacher (Nem) 3:6, 6:1, 6:3; Medvedev (Rus) - Edberg (Šve) 1:6, 6:4, 6:4; Ferreira (J.Afr) - Ivanišević (Hrv) 6:3, 6:7 (7:9), 6:4; Novaček (ČSFR) - Costa (Šp) 6:2, 7:6.

Triestina v vojni s tržaško Občino

Čeprav bodo nogometaši Triestine že danes popoldne v Bazovici začeli s pripravami na novo sezono, tradicionalne predstavitve ekipe zaenkrat ne bo, »zamrznjena« pa je tudi abonmajska kampanja. Za ta koraka so se v klubu odločili v znak protesta proti tržaški Občini, ki ni privolila v to, da bi Triestina - do objave licitacije - začasno upravljala nov stadion Nereo Rocco. V sporočilu društva je rečeno, da je Triestina že obvestila izrednega vladnega komisarja Ravallija, da je s pomočjo osebja starega Grezarja pripravljena upravljati objekt vse do 31. oktobra letos, a je bil njen predlog v bistvu zavrnjen, v odgovoru Triestini pa Občina hkrati namiguje na verjetnost, da bo treba vsaj nekaj tekem prvih kol odigrati na starem Grezarju. Skratka, nobenih zagotovil o tem, kdaj naj bi bil razpoložljiv stadion Rocco. Pri tem velja opozoriti na dejstvo, da je gradbeno podjetje Italposte zagotovilo, da se bodo dela zaključila najkasneje do 15. avgusta. Kaže torej, da gre pri vsej zadevi samo za birokratske zadeve, pri čemer pa je treba upoštevati še vprašanje, kdo bo sploh pripravljen v bodoče upravljati tako ogromen objekt, kakršen je nov stadion Rocco, če vemo, da Občina v ta namen ni pripravljena ničesar prispevati!

Kakorkoli že, pri Triestini so izredno razočarani. Znano je, da so promovirali ugodno abonmajsko kampanjo po izredno nizkih cenah, da bi lahko čimveč gledalcev na novem stadionu uživalo ob boljših nogometnih predstavah, ki naj bi jih letos nudilo okrepljeno moštvo, za katerega, med prestopnim rokom nogometašev, baje niso štedili z denarjem. Zdaj pa je načrt »za malo denarja, dosti udobja in velik spektakel« popolnoma spodletel. Zato tudi ni čudno, da je društvo zagrozilo z nadaljnjimi ukrepi, če se do 10. avgusta ne bo kaj spremenilo.

Motociklist Primotor kluba Braini spet odličen

Uspešen zadnji ovinek

Peter Braini na štartu v Misanu

Za motociklista Primotor kluba Petra Brainija je letošnja sezona res uspešna. Na zadnji selekcijski preizkušnji italijanskega prvenstva sport production v razredu do 600 ccm je na hondi osvojil 4. mesto, na skupni lestvici po štirih dirkah pa je na absolutnem 3. mestu, kar mu seveda omogoča nastop na finalnih dirkah v Misanu (13.9), Vallelungi (20.9.) in Monzi (27.9.). Na teh dirkah bo nastopilo 36 najboljših iz vse Italije.

V Misanu je Braini startal v tretji vrsti, potem ko je v drugi seriji poizkusnih voženj, kljub težavam z blažilniki, dosegel deseti najboljši čas (a v prvem krogu, ko je bila proga mokra, je bil celo peti). Takoj se je povzpel na šesto mesto, med samo dirko pa si je stalno izmenjaval pozicije 6, 7, 8, 4, 7. Pred zadnjim ovinkom pred ciljem je bil šesti. Med zaviranjem je prehitel enega tekmeca, na samem ovinku pa še drugega in se tako dokopal do 4. mesta za Teneggijem (yamaha), Gioacchinijem (bimota) in Morrijem (bimota).

Andreja Kosmača, ki v istem prvenstvu nastopa v razredu do 125 ccm, pa se še naprej drži smola, saj tudi tokrat zaradi banalne okvare ni dokončal dirke, čeprav je hitrost, dosežena na poizkusnih vožnjah, spet obetala dobro uvrstitev.

Na športnem prazniku ŠD Primorec sklepne tekme v malem nogometu

Novi odbor ŠD Primorec iz Trebč prireja desetdnevni športni praznik, ki se odvija ob nogometnem igrišču v Griži. Borov gozdiček je kar se da idealno okolje za tovrstne prireditve in obiskovalci tega praznika, kot tudi odborniki društva, zelo številni vaščani in nevaščani, ki so pri njem angažirani, se počutijo resnično lepo. Prostor izgleda še privlačnejši, potem ko so ga preuredili in obnovili travnato površino. Zato gre pohvala vsem, ki so pri tem sodelovali, v prvi vrsti pa naj omenimo neutrudnega Nardota Kralja, ki ga je novi odbor imenoval za častnega predsednika ŠD Primorec.

Praznik so pestrijo razne športne prireditve, v prvi vrsti 5. turnir v malem nogometu, ki se vsak dan odvija na malem pomožnem nogometnem igrišču. Na turnir se je prijavilo 8 ekip, ki so razdeljene v dve skupini, to so Bazovica, Repen, Start Sport Bani, Gostilna Tul v A skupini ter Mizarska delavnica Milkovič, Confezioni Robi, Prosecco colori Prosek in Trebče v B skupini. Za turnir vlada veliko zanimanje, drevi, s pričetkom ob 19.30, pa se bodo pomerile prve ekipe iz obeh skupin. Jutri ob 18. uri bo na vrsti mali finale, veliki finale je predviden za 19.30, sledilo pa bo bogato nagrajevanje.

Poleg nogometnega turnirja je bila prejšnjo nedeljo ženska nogometna tekma med mladimi in nekoliko starejšimi vaščankami, ki jih leta pri teku že bremenijo, saj so v svoja vrata prejela kar pet zadetkov proti edinemu iz 11-metrovke.

Za drevi ob 21. uri je organizator poskrbel za še za nekoliko nenavadno popestritev. Nastopala bo namreč tekmovalna skupina deklic športno-ritmične gimnastike ŠZ Bor iz Trsta. Športniki in tudi nešportniki pa se lahko kar do dobra plesno izživijo ob zvokih priznanih ansamblov. (L.K.)

Na sliki: spominska slika s tekme »stare-mlade«

Na regatah JK Čupe za optimiste 11. cone

Selekcija za DP

V organizaciji Jadralnega kluba čupa se danes in jutri odvija v Sesljanskem zalivu področna selekcija za državno prvenstvo v kategoriji optimist. Prijavljenih je preko 70 jadralcev iz dvanajstih društev 11. cone italijanske jadralne zveze FIV.

Prva preizkušnja na olimpijskem trikotniku bo s štartom ob 11. uri že danes, medtem ko bosta jutri na programu dve regati. Nagrajevanje bo predvidoma jutri okrog 18. ure.

Med udeleženci so tudi člani JK Čupa in TPK Sirena. Glede na to, da se bodo regat udeležili res vsi najboljši iz 11. cone, je pričakovati oster boj za končne uvrstitve. Podobno prireditev bo JK Čupa ponovila tudi prihodnji teden, da bi tako nadoknadili regato, ki je bila na programu prejšnji teden v organizaciji Sirene, a je odpadla zaradi slabega vremena.

V priredbi Jk Čupa poteka v teh dneh v Sesljanskem zalivu tudi tretji tečaj jadralne šole za najmlajše, katerega je skupno doslej obiskovalo 45 najmlajših, od 7. do 10. leta. Po zaključku prvega dela bo imelo 12 oziroma 15 najboljših nadaljevalni tečaj, z možnostjo da se pridružijo že obstoječi tekmovalni ekipi.

obvestila

ZSŠDI
obvešča, da bo do 25. t. m. urad v Trstu zaprt.

ŠZ JADRAN
obvešča vse interesente za košarkarski tečaj v Poreču, ki bo od 10. do 17. avgusta za letnike od 1978 do 1981, da se prijavijo do petka, 31. t.m. na sedežu Jadrana, v Prosvetnem domu na Opčinah, Ul. Ricreatorio 1, vsak dan, razen nedelje od 10.30 do 13.00 (tel. 213403).

NAMIZNOTENIŠKI ODSEK ŠZ BOR
sporoča, da bodo v Borovem športnem centru od 17. do 21. avgusta predprvenstvene priprave za novo sezono.

Vabljeni stari in novi igralci. Prijave v uradnih urah na društvenem sedežu.

Naročnina: za Italijo mesečna 23.000 Lir - Letna naročnina za 1992 znaša 276.000 lir. Poštni tekoči račun Založništva tržaškega tiska, Trst 13512348; za Slovenijo: mesečna 450 SLT (dnevna 22 SLT). Letna prednaročnina 5.000 SLT za tiste, ki jo poravnajo do 29. 2. 1992. Žiro računa 50101 - 601 - 85845, ADIT Sežana - Partizanska 75 a, telefon 067/73360; Fax 067/72441.

Oglasi: 1 trgovski modul (šir. 1 stolpec viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni 120.000 lir; ob praznikih povišek 20%; mali oglasi 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Iva 19%. Naročila sprejemajo: iz dežele Furlanije-Julijske krajine agencija PUBLIEST Srl (vsak dan od 8.30 do 12.30), Trst, ul. Montecchi 6 - Tel. 7796-611 - Fax 768697; iz drugih dežel v Italiji podružnice SPI; iz Slovenije in Hrvaške STUDIO VISTA d.o.o., Ljubljana, tel.-fax 216155 vsak dan od 9. do 13. ure razen sobote.

primorski dnevnik

sobota, 18. julija 1992

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190 - FAX 0432/730462

Odgovorni urednik **Vojimir Tavčar**

Izdaja **ZTT**
Tiska EDIGRAF

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Bratislava pospešila postopek za mirno razdružitev ČSFR

Slovaški parlament odobril »deklaracijo o suverenosti«

PRAGA — Slovaški parlament je včeraj z ogromno večino glasov (113 za, 24 proti in 10 vzdržanih) osvojil »svečano deklaracijo o slovaški suverenosti«, kar je prvi formalni, a tudi konkretni korak na poti razdružitve Češkoslovaške federacije.

Za neodvisnost so glasovali poslanci Mečiarjevega Gibanja za neodvisno Slovaško, Slovaške narodne stranke in poslanci Demokratične levice, ki združuje bivše komuniste. Proti suverenosti in za ohranitev ČSFR so bili poslanci Krščanskega demokratičnega gibanja bivšega slovaškega premiera Jana Carnogurskega in poslanci obeh madžarskih strank Egyuttelesa (sožitje) in Madžarskega krščanskega demokratičnega gibanja.

Po glasovanju je premier Mečiar z balkona parlamenta pozdravil ogromno množico ljudi, ki je ob plapolanju slovaških zastav skandirala »Slovaška je svobodna« **(na sliki AP)**. V svojem govoru je premier poudaril, da se njegova vlada istoveti »v evropski demokratični dediščini«, da bo spoštovala češko neodvisnost, ljudi pa pozval, naj poslance, ki so volili proti, »pustijo, da se vrnejo v preteklost«, saj je obstajala resna nevarnost, da bi se kdo nad njimi fizično znesel.

ČSFR je torej razpadla. V potrditev te ugotovitve je po sklepu slovaškega parlamenta zvezni predsednik Vaclav Havel napovedal, da bo 20. julija nepreklicno odstopil. V prihodnjih dneh lahko pričakujemo, da bo neodvisnost proglasil tudi češki parlament. Čehi in Moravci, ki so nasprotovali razpadu federacije, bodo sedaj bržkone ta proces še pospešili, da bi razdružitev potekala čimbolj mirno in s čistimi računi.

Enajst svetovalcev Reggio Calabrie končalo za zapahi

REGGIO CALABRIA — Državno pravdništvo v Reggio Calabrii je odredilo aretacijo 11 svetovalcev tamkajšnjega občinskega sveta. Vsi aretiranci so, začenši z županom Agatinom Licandrom, imeli funkcije v občinskem odboru, ki je dal ostavko pred dobrima dvema mesecema. Občinski odbor (štel je dvanajst članov) so izvolili marca 1990, podpirali so ga KD, PSI in PRI, od zunaj pa PLI. 6 aretirancev, vključno z županom, pripada KD, ostali PSI. Poleg njih je v nemilost padel tudi bivši odbornik PRI, ki pa ni bil aretiran. Aretirance dolžijo poneverb in zlorabe položaja, enega od teh pa tudi kršitve volilnega zakona. Nepravilnosti naj bi bile povezane z olepševalnimi deli glavne prometnice v mestu, državni pravdnik, ki vodi preiskavo, pa ni izključil dodatnih »presenečenj«.

Občinska uprava v Reggio Calabrii je bila »na piki« že nekaj časa. V začetku junija so funkcionarji visokega protimafijskega komisariata v občinskih uradih zaplenili več upravnih aktov; to dejanje so utemeljili z upravičenim sumom, da je občinska uprava povezana z mafijo. Vzporedno s tem je tudi ministrstvo za notranje zadeve vodilo preiskavo. 7. junija je podtajnik Lenoci (v razpravi, ki je, na pobudo DSL, MSI, Zelenih in SKP, potekala v poslanski zbornici) priznal, da je stanje v Reggio Calabrii zelo hudo.

To ni prvič, da je prišlo do aretacije večjega števila občinskih veljakov. Leta 1981 so aretirali vseh pet občinskih odbornikov v občini Galluccio (Caserta), 3 leta nato pa župana in dva odbornika iz Quarta (Neapelj). Oktobra istega leta so nataknili lisice županu in 10 članom občinskega odbora na otoku Femmine (Palermo). Do podobnih primerov je nato prišlo tudi v občinah Caivano (Neapelj) in Spezzano della Sila (Cosenza). Zadnji tovrstni primer je bil v občini Recale, ko se se za zapahi znašli župan in štirje odborniki.

Hurda v Sarajevu dočakale granate

LJUBLJANA — V skladu s sedaj že povsem »normalno« značilnostjo vojskovanja na ozemlju nekdanje Jugoslavije so srbske sile z vso silovitostjo nadaljevale napade na Goražde, kljub temu, da je vodja bosansko-hercegovskih Srbov Radovan Karadžić v četrtek v Londonu napovedal enostransko ustavitev vseh napadov na Goražde. Napadi na to mesto zahtevajo vse več žrtev, iz Goražda pa nenehno prihajajo obupni klici na pomoč. Zato je tudi bosanskohercegovski zunanji minister Haris Silajdžić včeraj v Londonu zahteval mednarodna jamstva, na podlagi katerih bi mednarodna skupnost kaznovala tiste, ki ne spoštujejo danih obljub. S tem je seveda opozoril na neizpolnjene obljube bosanskohercegovskih Srbov, da bodo spoštovali ustavitev spopadov. Minister za zunanje zadeve BiH Silajdžić je tudi izjavil, da bo Varnostni svet pozval Butrosa Galija, da preuči možnosti za odprtje letališča v Tuzli, od koder bi potem lahko dovažali humanitarno pomoč v Goražde.

Sicer pa so po informacijah iz Sarajeva srbske sile v noči na petek s topovi silovito napadale takorekoč vse dele mesta. Neusmiljeno so z granatami in tankovskimi izstrelki s Trebevića zasuli naselja v občini Stari grad, Širokača, Vasin han in Hrid. Naselje Širokača pa naj bi, kot je poročala HTV, dobesedno zravnali z zemljo. Granate so padale tudi na območje najožjega centra Sarajeva, kjer sta bili ubiti dve osebi, več pa je bilo ranjenih. Srbske sile so obstreljevale tudi novi del Sarajeva, kjer je bilo več ljudi ranjenih, predvsem v naseljih Sokolović kolonija, Butmir in Hrasnica, kjer živijo pretežno Muslimani. V naselju Hrasnica je ena oseba izgubila življenje, tri pa so bile hudo ranjene.

Klub temu, da so srbske sile tudi včeraj zjutraj nadaljevale silovite napade na Sarajevo, je britanskemu zunanjemu ministru Douglasu Hurdu uspelo s transportnim letalom britanskih letalskih sil dopotovati v glavno mesto BiH. Z istim letalom so sestradanim prebivalcem Sarajeva pripeljali tudi sedemnajst ton človekoljubne pomoči. Voditelj britanske diplomacije se je najprej za zaprtimi vrati pogovarjal s predsednikom Bosne in Hercegovine Izetbegovićem. Ob včerajšnjem obisku Sarajeva je Hurd izrazil željo, da bi popoldan obiskal prizorišče množičnega pokola nedolžnih civilistov v ulici Vase Miskina ter se vpisal v knjigo žalosti. Kot poročajo iz Sarajeva je več granat eksplodiralo tudi v bližini poslopja predsedstva BiH ravno takrat, ko se je ugledni gost pogovarjal s predsednikom Izetbegovićem in drugimi predstavniki bosanskohercegovskih oblasti.

Douglas Hurd pa naj bi po obisku Sarajeva odpotoval v Beograd, velja papoudariti, da je že med obiskom v Zagrebu voditelj britanske diplomacije opozoril hrvaškega predsednika Franja Tudjmana, naj Srbi in Hrvati ne poskušajo razdeliti BiH.

Spopadi so se včeraj nadaljevali tudi v drugih krajih Bosne in Hercegovine. Srbske sile so s topovi ponovno napadle Mostar, tarča silovitih napadov pa je bilo tudi Jajce z okoliškimi naselji. Branilci tega mesta so, kot poročajo, zavrnili poskus preboja srbske pehote v Jajce. O napadih poročajo tudi iz mest Orašje, Odžak, Brčko, Modriča, Derventa in Bosanski Brod, ki naj bi ga po srbskih virih hrvaško-muslimanske sile izgubile.

V Goražde naj bi včeraj krenil iz Sarajeva prvi konvoj človekoljubne pomoči, o čemer je francoski minister za humanitarna vprašanja Couchner obvestil tudi predsedstvo BiH. Couchner naj bi dobil tudi zagotovilo srbskih sil, da bodo humanitarnemu konvoju dovolile pot v Goražde. Medtem pa hrvaška tiskovna agencija poroča, da je visoki komisariat za begunce sporočil, da srbske sile nikomur ne dovolijo prihoda v to mesto. Zaradi lakote in pomanjkanja zdravil tam vsak dan umre približno dvajset ljudi.

Sicer pa so se tudi včeraj nadaljevala intenzivna prizadevanja mednarodne skupnosti, da bi le končali morijo v Bosni in Hercegovini. Tako naj bi Varnostni svet OZN obravnaval avstrijski predlog resolucije o BiH, v katerem ta sosedna država ultimativno zahteva, da svetovna organizacija takoj sprejme ukrepe zaustavitev agresije na to republiko. Pri tem se sklicuje na sedmi člen ustanovne listine OZN, v katerem je med drugim predvidena uporaba sile proti agresorju. Resolucija tudi terja odločitev o nadaljnih ukrepih Združenih narodov v roku treh dni. (NIA)

• Dva vlaka z begunci za Avstrijo in Italijo

NADALJEVANJE S 1. STRANI

oskrbi beguncev. Ob tem se je težko znebiti občutka, da nihče noče beguncev in da bi bili pripravljeni na vse, samo da jih ne bi imeli. Avstrija je namreč klonila, ko se je izvedelo o prvih žrtvah med otroki v čakajočih vlakih. Besede hrvaškega zunanjega ministra Zdenka Škrabala, ki se je sposodil Dunquerkea, da bi prikazal vso dramatičnost položaja, so bolj malo zalegle. Večji učinek so imeli avstrijski mediji in njihove reportaže, tako da je morala avstrijska vlada kloniti, s seboj pa je vsaj z obljubami povlekla tudi Italijo.

Dramatične napovedi o vedno novih, celo kilometrskih kolonah beguncev, ki v strahu pred terorjem agresorjev bežijo iz Bosne in Hercegovine, zadnje dni spremljajo tudi skrb zbujajoče informacije, da sosedna država Hrvaške preprosto ne more več izdržati bremena, ki ga zanjo predstavlja preko 600.000 beguncev. V vse večji stiski je tudi Slovenija, kjer je že preko 60.000 beguncev.

Hrvaška vlada je ta teden sprejela sklep, po katerem bodo vse nove begunce iz Bosne in Hercegovine takoj transportirali proti državni meji Hrvaške z Italijo, Slovenijo in Avstrijo. To pomeni, da Hrvaška formalno ne bo zaprla svoje meje z Bosno in Hercegovino, ker bi bilo to v nasprotju z mednarodnim humanitarnim pravom. Vendar pa Hrvatje hkrati poudarjajo, da imajo popolnjene vse svoje namestitvene zmogljivosti in da so na robu vzdržljivosti. Hrvaška vlada celo ugotavlja, da Hrvaški grozi gospodarski in socialni kolaps, hkrati pa ni potrebnega razumevanja in pomoči s strani mednarodne skupnosti. Na Hrvaškem je zdaj več kot 360.000 beguncev iz Bosne in Hercegovine, hkrati pa je izven svojih domovanj še 270.000 beguncev iz same Hrvaške. Najnovejši ukrep hrvaške vlade pomeni, da hoče Hrvaška po vsej sili nove begunce spraviti preko svoje meje, hkrati pa je trdno odločena, da ne bo sprejemala nazaj beguncev iz Bosne in Hercegovine, ki so zdaj že v sosednih evropskih državah. Na Hrvaškem in v Sloveniji ne skrivajo nezadovoljstva nad ravnanjem drugih evropskih držav, ki so preprosto zaprle meje za begunce iz Bosne in Hercegovine, poleg tega pa niso pokazale kakšne posebne širokosrčnosti niti pri pokrivanju stroškov, ki jih imata obe državi z begunci. V Sloveniji so tako že sprejeli zakon, po katerem so vsi zaposleni v tej državi enodnevni zaslužek namenili za potrebe beguncev. Na Hrvaškem opozarjajo, da se njihova država spreminja v veliko begunsko taborišče.

Največ beguncev iz Bosne in Hercegovine živi v večjih mestih Hrvaške - v Zagrebu 81.000, na Reki skoraj 19.000, v Pulju 15.000, v Šibeniku 6.000, v Makarski 28.000 itd.

Zadnje dni je najbolj zapleten in težak položaj v Slavonskem Brodu, ki se, kot pišejo na Hrvaškem, dobesedno duši zaradi vedno novih kolon beguncev. V Slavonskem Brodu je zdaj preko 35.000 beguncev. Sredi tedna je predsednik te občine v pismu predsedniku Hrvaške dr. Franju Tudjmanu opozarjal na »skrajno dramatične razmere v Slavonskem Brodu«. Med drugim je navajal, da se proti mestu vali 15 kilometrov dolga kolona beguncev iz Bosne in Hercegovine...

Hrvaški minister za notranje zadeve Hrvaške Ivan Jarnjak je ta teden poslal poziv Evropi za nujno pomoč in jo prosil, da prevzame begunce iz Bosne in Hercegovine. »Evropa mora pokazati, da vsaj malo čuti s temi ljudmi,« pravi hrvaški notranji minister in opozarja, da je Hrvaška samo z namestitvijo beguncev v turistične zmogljivosti turističnemu gospodarstvu napravila dolg v višini 150 milijonov dolarjev. »Na Hrvaškem ni več niti enega mesta, kjer ne bi bili nastanjeni begunci«, pravi minister Jarnjak.

V Sloveniji se vladajoči krogi in precej strank zavzema za to, da bi v Bosni in Hercegovini vzpostavili »svobodne cone«, kjer bi ob varstvu enot ZN namestili begunce in skrbeli zanje. Zadnje dni pa je bilo slišati tudi radikalne zahteve, da je treba zapreti mejo proti Hrvaški in vzpostaviti režim vizumov. Takšno ravnanje terja liberalna stranka, ki trdi, da gre zdaj za »biti ali ne biti Slovenije«. Liberali mislijo, da se problem beguncev v Sloveniji rešuje volontersko in da sta za to najbolj odgovorni Peterletova in Drnovškova vlada. S še bolj skrajnostnimi tezami kot liberali pa nastopa Jelinčičeva Slovenska nacionalna stranka, ki prav neokusno poskuša dokazati, da begunci iz Bosne in Hercegovine nadaljujejo z nekdanjim »južnim« zlorabljanjem Slovenije in da žive bolje od mnogih Slovencev. Takšne trditve k sreči nimajo širšega kroga posnemalcev, ne glede na to pa je problematika beguncev za Slovenijo resnično veliko breme, ki pa ga ne bi smeli reševati ekstremno. (NIA)

Med čakajočimi begunci so v vagonih predvsem ženske in otroci (AP)